

VOMI

**VERENIGING
OUD MILITAIREN
INDIËGANGERS**

SOBAT

8e jaargang - oktober 1993 - nr. 31

SOCIALE COMMISSIE - V.O.M.I.

Fonds Sociale Zorg

Met herkenning begint erkenning!
Met meer leden meer kracht!

Draag ons borstembleem en onze stropdas bij alle officiële V.O.M.I. gelegenheden!
Plak onze V.O.M.I. stickers op de achterraut van Uw auto!
U kunt ze bestellen bij de penningmeester van Uw vereniging.

V.O.M.I. borstembleem	f 12,50
V.O.M.I. stropdas donkerrood	f 22,50
V.O.M.I. stropdas donkerblauw	f 22,50
V.O.M.I. stickers	f 1,00
V.O.M.I. kerst- en nieuwjaarskaarten	f 0,50

N.B. alle prijzen zijn per stuk en bij iedere bestelling wordt f 2,50 extra berekend voor verzending en porto.

U kunt de artikelen ook bestellen bij de **Beheerders** van het **Fonds Sociale Zorg**:

a. L. van Eijk, Oost Kanaalweg 12, 2461 EP Ter Aar
Tel. 01722 - 2705, Postgiro 6131844

b. Tj. Gaastra, Van Heusdenstr. 15a, 2461 VJ Ter Aar
Tel. 01722 - 2452

Ook hier wordt f 2,50 extra in rekening gebracht voor verzending en porto.

POSTZEGELS

Postzegels, gebruikt of ongebruikt, binnen- of buitenland, bewaar ze en stuur ze naar **Mevrouw Jac. Holewijn, De Goede Hoop 13, 2021 AP Haarlem, Tel. 023 - 253058.**

De opbrengst komt volledig ten goede van het **Fonds Sociale Zorg VOMI - Nederland.**

Alle aangesloten Verenigingen worden verzocht ook aan de inzameling mee te werken.

V.B.

Geeft u ons uw wensen door en wij maken vrijblijvend voor u een reisvoorstel met de daarbij behorende reissom.

BASE TOURS komen tot stand na bestudering van de ervaringen van bepaalde groepen mensen die vroeger voor kortere of langere tijd in Indonesië verbleven.

Bij het bepalen van de reissom gaat men uit van een zo voordelig mogelijk bedrag, gerelateerd aan een verantwoorde uitvoering.

Het programma kan echter, naar wens, worden uitgebreid met vele opties.

Het minimum aantal deelnemers is 6-8 personen of een veelvoud daarvan.

Bent u geïnteresseerd in deze groepsreizen, belt u ons dan even.

AURORA TRAVEL SERVICE B.V. (ANVR/SGR nr. 1502/IATA)

Clauskindereweg 28-29, 1069 HN Amsterdam. Tel. 0206199377/6199396 (zaterdag telefonisch niet bereikbaar).

Kantooruren: maandag t/m vrijdag 09.00 - 17.00 uur. Zaterdag 09.00 - 12.00 uur.

Inlichtingen omtrent prijzen, dienstregelingen, afvaartaansluitingen, enz. worden verstrekt volgens de laatste in ons bezit zijnde gegevens, echter onder alle voorbehoud.
Registratie K.v.K. Amsterdam 147459

SOBAT

Officieel orgaan van de
Vereniging Oud Militairen Indiegangers

Raad van Advies

- voorzitter:** M.M. Bakker, r.s. luitenant-kolonel der artillerie b.d.
leden: R. Boekholt, brigade-generaal der fuseliers b.d.
H. Boschma, oud burgemeester
W. Epke, Ridder MWO, brigade-generaal b.d.
S.A. Lapink, Ridder MWO, majoor b.d.
H.A.M. Brouwers, luitenant-kolonel der infanterie Staf Inspecteur Generaal der Krijgsmacht
P.H. de Vries, kolon. der cavalerie, Chef Staf 1e Divisie, december

Ereloden J.W.J. in den Berken
mevr. J. Zantinge-Euwens

Algemeen Bestuur

- voorzitter:** J. Dijkema
2e voorzitter: drs T. Lentz
secretaris: G. Determan, Brongras 68
3088 PB Rotterdam, tel. 010-4206138
penningmeester:
D. Mennens, Lijsterlaan 12
3055 CH Rotterdam, tel. 010-4188239
postbanknummer 42.39.398
banknummer 45.85.91.300 n.v.v.
Vereniging Oud Militairen Indiegangers
Rotterdam
alg. adjunct: C.L.W. van Haalen
leden: N. den Hollander
Victor C. Briedé

Ledenadministratie

N. den Hollander
Saturnusstraat 210, 5345 LG Oss,
tel. 04120-25109

Sociale Commissie

voorzitter: Victor C. Briedé
Van Nijenrodestraat 117, 2597 RL Den Haag, tel. 070-3280158

Redactiecommissie

hoofd- / eindredacteur: Fred Hooisma
Costerduff 106,
8332 DC Steenwijk
tel. 05210-10807
fax: 05210-10507
leden: J.P.C. Rausch
Kon. Wilhelminalaan 387, 2274 AK Voorburg, tel. 070-3657904
R. Gilt
nr. 90, 8458 TD Balko
tel. 05924-1361
J. Zwaan
Lijzde 45, 1034 KN Amsterdam
tel. 020-6319151

Filmdienst J. de Wit, Molenbrink 60
2503 GR Den Haag
tel. 070-3877822

Correspondentie

1. opgave nieuwe leden, adreswijzigingen, bericht van overlijden e.a. richten aan de secretaris van de vereniging waartoe men behoort - zie secretariatsadressen onder "VERENIGINGSNIEUWS".

2. zaken VOM-Nederland betreffend richten aan de secretaris van het algemeen bestuur.

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen in te korten en/of veranderingen aan te brengen of, zonder opgave van reden, niet te plaatsen.

De artikelen geplaatst in dit blad behoeven niet noodzakelijk de zinswijze van het algemeen bestuur weer te geven.

Overname van artikelen is toegestaan mits met bronvermelding.

DOELSTELLINGEN

De vereniging heeft ten doel

het behartigen van de ideële, materiële en immateriële belangen van Oud Militairen Indiegangers, die bij de Nederlandse Krijgsmacht in voormalig Nederlands Oost Indië, respectievelijk Indonesië en Nieuw Guinea hebben gediend;

het behartigen van de belangen van de nagelaten betrekkingen van hen die als direct gevolg van militaire dienstverrichtingen om het leven kwamen of tengevolge daarvan invalide werden;

het herdenken van hen die gevallen zijn tijdens militaire dienstverrichtingen in voormalig Nederlands Oost-Indië respectievelijk Indonesië en Nieuw Guinea en/of aangrenzende zeegebieden, alsmede van hen die tijdens, door of tengevolge van krijgsgevangenschap, ziekte of ongevallen in of in en door militaire dienst zijn overleden.

De vereniging tracht het gestelde doel te verwezenlijken los van elke partijpolitieke richting, levensovertuiging of religie.

De vereniging staat open voor samenwerking, onder voorbehoud van zelfstandigheid, met verenigingen die zich op overeenkomstig terrein als de V.O.M.I. bewegen en aanverwante doelstellingen nastreven.

(artikel 2 van de statuten)

Het lidmaatschap staat open voor een ieder die in het voormalig Nederlands Oost Indië/Indonesië in militaire dienst is geweest en voor weduwen van militairen die hieraan hebben voldaan.

SOCIALE COMMISSIE

Voorzitter

Victor C. Briedé
Van Nijenrodestraat 117
2597 RL Den Haag
tel. 070-3280158

Vice voorzitter

J. Vrolijk
Generaal Spoorlaan 709
2285 JT Rijswijk (ZH)
tel. 070-3943048

Coördinatrice/secretaresse

Mw. A.W. Zantinge-Euwens
Van Sandtckstraat 31
7711 HW Nieuw-Keulen
tel. 05296-1281

sociale
COMMISSIE
VOMI

DISTRICTCOÖRDINATOREN

Noord Nederland

B.C.H. Habich
Boerakkerweg 10
9365 TJ Niebert
tel. 05945-49503

Oost Nederland

J. Bekker
Schoolstraat 25
7471 WS Goor
tel. 05470-74574

Midden Nederland

H.J. Riensdijk
Vuurdoornstraat 268
8171 XB Vaassen
tel. 05788-3182

West Nederland

C.Ph. van Baaren
Prinses Beatrixlaan 332
2273 XX Voorburg
tel. 070-3860777

Zuid Nederland

G.H.L. Offerman
Tolbergcentrum 143
4708 GC Roosendaal
tel. 01650-36343

COMMISSARISSEN

Groningen

H. Volders
Nederlandlaan 20
9501 CC Stadskanaal
tel. 05990-14670

Friesland

T. Twinstra
Zanegroen 314
8935 KP Leeuwarden
tel. 058-880092

Flevoland

F.H.A.M. Franzen
Oevergrind 13
1356 AE Almere
tel. 036-5318972

Utrecht't Gooi

W.J. Scholten
Comeniuslaan 99
3706 KD Zeist
tel. 03404-56838

Overijssel

J. Timmer
Valeriusstraat 28
7604 CP Almelo
tel. 05490-19436

Rivierland

G.W. Soeckoew
Gorststraat 26
6617 CH Bongerloo
tel. 06873-1986

Zuid-Holland Zuid

J.H. Bregtel
Rotterdamseweg 167 d
3332 AG Zwijndrecht
tel. 078-126752

Noord-Brabant Oost

Vacant

Drenthe

B.C.H. Habich
Boerakkerweg 10
9365 TJ Niebert
tel. 05495-49503

Veluwe

N.J. Riensdijk
Vuurdoornstraat 268
8171 XH Vaassen
tel. 05788-3182

Zeeland

W. Eelveld
Rembrandtlaan 22
4532 HR Terneuzen
tel. 01150-14911/94236

Limburg

H.J.A. Dols
Heerlenweg 49
6132 CL Sittard
tel. 046-521316

Zuid-Holland Noord

K.E. Müller
Ebenhorst 86
2742 CN Waddinxveen
tel. 01828-30284

Noord-Holland

J. Harmsen
Egelantierlaan 26
2015 KJ Haarlem
tel. 023-740010

Noord-Brabant West

G.H.L. Offerman
Tolbergcentrum 143
4708 GC Roosendaal
tel. 01650-36343

FONDS SOCIALE ZORG

Beheerder

L. van Eijk
Oost Kanaalweg 12
2461 EP Ter Aar
tel. 01722-2705

Assistent beheerder

Tj. Gastra
A. van Heusdenstraat 150
2461 VJ Ter Aar
tel. 01722-2452

Propaganda Fonds

Mw. J.M. Hollewijs
De Goede Hoop 13
2021 AP Haarlem
tel. 023-253058

aangesloten bij

uitkering
veteranen
platform

Vereniging Oud Militairen Indiëgangers

K.v.K. ARNHEM v. 123191
V.O.M.I.
K.T.O.M. "BRONBEEK"
Velperweg 147
6824 MB Arnhem

8e jaargang, nummer 31
Oktober 1993

Jaarcontributie minimaal f 27,50
inclusief 6x per jaar "Sobat"

Zijn wij veteranen "oorlogsmisdadigers"?

Zoals ik in een eerder artikel reeds heb aangegeven is het bijna een algemeen aanvaard gegeven geworden dat in Indië door de Nederlandse militairen "oorlogsmisdaden" zijn gepleegd.

Dit verhaal is aan het eind van de zestiger jaren luidkeels rondgebaasd door ene Hueting. Het leidde er zelfs toe dat het Duitse weekblad "Der Spiegel" in februari 1969 cynisch schreef: "De Bondsdag zal binnenkort bij het Nederlandse parlement op verlenging van de verjaringstermijn van oorlogsmisdaden aandringen".

In 1965 was er namelijk in de Duitse Bondsdag een discussie geweest over het verjaren van de oorlogsmisdaden per 8 mei van dat jaar. De Nederlandse regering heeft toen bij de Duitse regering aangedrongen om ook na die datum de oorlogsmisdaden niet ongestraft te laten.

Ook in de radiodiscussie van de AVRO op 15 augustus j.l., waarvoor ik was uitgenodigd, werd de vraag naar de oorlogsmisdaden van de Nederlandse soldaten weer aan mij gesteld.

Ik heb toen gesteld dat een discussie pas zin heeft als we eerst een duidelijke afgrenzing geven van het onderwerp waarover gediscussieerd moet worden. Daarvoor is het noodzakelijk te beginnen met een definitie van het begrip "oorlogsmisdaad".

Als een vraag gesteld wordt in een dergelijke context is het opvallend hoe vaak dit wordt gedaan in de vorm van een "leading question" d.w.z. bij de inkleding van de vraag heeft de vragensteller zijn eigen antwoord op de gestelde vraag reeds ingebouwd. Degene van wie een antwoord wordt verlangd is dan per definitie in de verdediging gedrongen.

Het lijkt mij nuttig dat ook wij als veteranen ons een oordeel vormen over de inhoud van het begrip "oorlogsmisdaden". Mogelijk zijn wij dan beter in staat om ons tegen onbehoorlijke aanvallen te verdedigen.

Als er tegen een bewust gewilde stigmatisering tenminste een verdediging mogelijk is.

Waarschijnlijk zijn wij dan bij voorbaat reeds schuldig en daar is zo op het oog geen kruid tegen gewassen.

Het begrip "oorlogsmisdaad"

Het begrip oorlogsmisdaad heeft na de

Tweede Wereldoorlog een aanmerkelijke ontwikkeling doorgemaakt.

Zeer duidelijk wordt er nu een onderscheid gemaakt tussen

a. **jus in bello** d.w.z. het schenden van wetten en gebruiken van- en in de oorlog.

b. **jus ad bellum** d.w.z. misdrijven tegen de vrede (het beginnen van een agressieve veroverings-oorlog).

c. **jus bellandi** d.w.z. het subjectieve recht om een oorlog aan te vangen, ad a.

Het jus in bello was oorspronkelijk gedefinieerd als "gebruiken van de oorlog" niet als gebruiken in de oorlog".

Het ging aanvankelijk dan ook veelal om daden van individuele militairen, begaan in strijd met de voor hen geldende nationale rechtsregels. Met name ging het daarbij om het beroven van gewonden en het plunderen van burgerlijke bezittingen. De bestraffing van deze daden, die gezien

werden als een overtreding van de krijgstucht, geschiedde door de eigen militaire rechtspraak.

In de Tweede Wereldoorlog deed zich een ander verschijnsel voor namelijk dat van de misdadige oorlogsvoering. Men denke daarbij aan de concentratiekampen, de genocide van de joden door middel van gaskamers en bezetting door middel van terreur.

Kenmerkend voor dit verschijnsel was dat het van hogerhand werd bevolen.

Aangenomen mocht worden dat deze misdaden geen enkele bijdrage leverden tot de "overwinning".

De bestraffing geschiedde niet door de eigen rechtspraak maar door de "overwinnaars", ook al omdat dit naar hun aard geen overtredingen waren van de krijgstucht.

Hierbij moet worden aangetekend dat later "overwinnaars" moest worden omgezet in "internationale rechtsorde (rechtspraak)", immers anders zou het teveel gaan lijken op een "vae victis" een "wee de overwonnenen".

In het tot dan vigerende recht was het een beginsel dat er een strafuitsluiting bestond als er een ambtelijk bevel tot de ter discussie staande daden bestond. Dit was het beginsel waarop na de oorlog vele hoge Duitse officieren zich beriepen. Extreem uitgedrukt zou dit beginsel kunnen leiden tot het "Befehl ist Befehl" als strafuitsluitingsgrond.

In de naoorlogse processen is dit beginsel gewoon buiten werking gesteld.

ad b.

Het jus ad bellum is eveneens na de Tweede Wereldoorlog tot beginsel verheven. Het gaat hierbij om het feit dat het beginnen van een agressieve aanvalsoorlog in strijd werd verklaard met het beginsel dat het territorium van andere staten als

Kopij voor het volgende nummer inzenden vóór 10 november a.s. aan het redactie-adres Oostercluft 109, 8332 DC Steenwijk.
S.v.p., zo mogelijk, eenzijdig getypt insturen met anderhalve- of twee regels afstand.

onaantastbaar moest worden gezien. Een aanvalsoorlog betekende dan ook automatisch het overtreden van een internationale rechtsorde. De aanklacht en de straf zijn in principe uiteraard een zaak van de internationale rechtspraak.

ad c.

Het jus bellandi als het subjectieve recht een oorlog rechtvaardig te mogen beginnen is uiteraard een complement van het jus ad bellum. Als zodanig laten wij het voor de rest maar buiten beschouwing.

De naoorlogse processen

De processen in Neurenberg en Tokio tegen de Duitse en Japanse machthebbers in de Tweede Wereldoorlog kenden dan ook beschuldigingen van drie categorieën delicten i.w.

a. misdrijven tegen de vrede d.w.z. het voorbereiden en beginnen van een agressieve oorlog.

b. conventionele oorlogsmisdaden d.w.z. als opgenomen in de Haagse conventie.

c. misdrijven tegen de menselijkheid d.w.z. genocide van de joden etc.

Hierbij valt op de merken dat onder a. en c. genoemde beschuldigingen oneigenlijke "oorlogsmisdaden" zijn, omdat ze in vredetijd plaatsvinden of kunnen plaatsvinden. Dat ook in bepaalde gevallen de conventionele oorlogsmisdaden door een internationale rechtspraak berecht zijn geworden en niet door een nationale is eveneens een opvallende ontwikkeling. Dit is echter niet zo verwonderlijk omdat het daarbij voornamelijk gaat om het schenden van de aangegane verdragen.

Voorzover de misdaden worden gezien als een inbreuk op de krijgstuicht is het echter nog steeds een deel van de nationale militaire rechtspraak.

NB.

Officieel was er ook nog de aanklacht van het schenden van verdragen etc. Maar deze beschuldiging is, zoals gezegd, ook onder a. en b. onder te brengen.

Hiermee hebben we een globale indeling gemaakt van het begrip "oorlogsmisdaden".

Welke onderdelen voor ons probleem van belang zijn is de volgende vraag.

Hiertoe is het nuttig enige elementen te behandelen van het "oorlogsrecht".

Oorlogsrecht

Probeer men inhoud te geven aan het "oorlogsrecht" dan zijn er voor- en tegenstanders.

De tegenstanders vinden de oorlog zo iets verschrikkelijks dat eigenlijk alleen maar gesproken kan worden over de "afschaffing" van de oorlog.

Onder hen bevinden zich ook de pacifisten, die een algehele ontwapening voorstaan.

Het invullen van het "oorlogsrecht" is in hun ogen een legalisering van de oorlog

en dat is, zoals zij het zien, ontoelaatbaar.

NB. In een vorig artikel heb ik verwezen naar het boek van Bertha Freifrau von Suttner getiteld "Die Waffen nieder".

De andere groep stelt zich op het standpunt dat, hoewel een oorlog als het enigszins kan vermeden moet worden, een confrontatie met een oorlog altijd mogelijk moet worden geacht en dan is het zaak, daar waar mogelijk, een dergelijke oorlog zoveel mogelijk te humaniseren.

Mijn persoonlijk standpunt is dat men het ene kan nastreven zonder het andere te laten. Ik geloof dan ook dat zoveel als maar mogelijk is in verdragen geregeld moet worden.

Dit laatste is echter een buitengewoon moeilijke, misschien wel onmogelijke, opgave. Desalniettemin zullen we geen poging ongebruikt moeten laten.

Er spelen namelijk twee zeer tegenstrijdige belangen bij de vaststelling van het oorlogsrecht een rol. Aan de ene kant is er het streven naar een enigermate humanisering van de strijd, anderzijds kan elke overeenkomst tot beperking van de strijdwijzen en strijdmiddelen voor één van de oorlogvoerende partijen tot zijn nederlaag leiden. Een kat in het nauw kan per slot van rekening rare sprongen maken.

Zo was het aan het eind van de Tweede Wereldoorlog een voortdurende zorg of Hitler uiteindelijk toch niet gifgas zou gaan gebruiken.

Ook na de oorlog heb ik zelf nog jarenlang de functie van ABC-officier in het bataljon vervuld.

A = atoomwapens

B = biologische wapens

C = chemische wapens

De grote zorg of de verliezende partij de overeenkomsten toch niet aan zijn laars zal lappen is aanleiding voor het aanvaarden van het principe van de wederkerigheid.

Het grote gevaar van dit principe ligt wel voor de hand. De partijen zullen elkaar altijd beschuldigen met een bepaalde overtreding begonnen te zijn.

NB. Aan het slot van deze beschouwing zal ik nog enige voorbeelden geven van dergelijke beschuldigingen.

Dat men op grond van deze controversie heeft geprobeerd om de humaniseringsprincipes te doen prevaleren boven de wederkerigheidsbeginselen ligt welhaast voor de hand.

Maar hoe het ook zij, de grote zorg om alle partijen te bewegen de overeenkomsten na te leven is altijd aanwezig.

De belangrijkste elementen van het oorlogsrecht

De belangrijkste elementen van de gesloten overeenkomsten met betrekking tot het oorlogsrecht zijn o.m.

a. alles is verboden dat leed veroorzaakt

zonder aan de verwezenlijking van de oorlogsdoelen bij te dragen.

b. alles is verboden dat onnodig leed veroorzaakt.

c. er dient een principieel onderscheid te worden gemaakt tussen de burgerbevolking en de gewapende macht.

d. aanvallen op militaire doelen zijn niet toegestaan als zij onevenredig veel leed aan de burgerbevolking toebrengen.

Via internationale verdragen is altijd veel aandacht besteed aan het verbod om ABC wapens te gebruiken of te produceren.

Het laatste punt roept altijd de vraag op: Maar als een dictator het dan toch doet hoe kunnen wij dan optreden?

Het is wel duidelijk dat bij de Duitsers het gevoel post heeft gevat dat bijvoorbeeld Air-chieff-marshall Harris aangeklaagd zou moeten worden voor het bombardement op Dresden en andere grote steden. Zij baseren zich dan vooral op punt d. als boven aangegeven.

Het argument van Harris e.s. op deze beschuldiging is dat zij de vaste overtuiging zijn toegedaan dat het bombardement een oorlogsverkortende werking heeft gehad.

Maar welke argumenten we ook gebruiken, op dit terrein zal er altijd sprake zijn van een buitengewoon moeilijke casuïstiek en zijn tegengestelde opvattingen welhaast niet te vermijden.

Guerilla-strijders

Er zijn in de VN ook pogingen ondernomen om de rechten van guerillastrijders vast te leggen.

De moeilijkheid daarbij is echter dat, zowel bij gebruik van massavernietigingswapens als bij de methoden gebruikt in guerilla-oorlogen, het onderscheid tussen niet-strijders en de gewapende macht vervaagt.

En wie weet zich niet te herinneren de oproep van Goebbels toen hij het Duitse volk vroeg: "Wollt Ihr den totalen Krieg?".

De oorlog is niet langer meer een vrijwel exclusieve bezigheid van legers, maar gehele volken botsen daarbij op elkaar. Van belang is in dit verband ook nog dat een paar begrippen nader worden belicht.

Franc-tireurs

Franc-tireurs zijn vrijschutters of partizanen. Het begrip kreeg in de oorlog 1870/71 bekendheid toen de Fransen bij de wet de franc-tireurs rekenden tot de mobiele garde en dus als militairen. Ze waren gekleed in blauwe kielen met een rood kruis op de mouw.

De Duitsers zeiden dat zij niet als militairen te herkennen waren en behandelde hen derhalve als misdadigers (die de doodstraf verdienden).

Na de Tweede Wereldoorlog (1949) zijn dergelijke verzetsstrijders toegevoegd aan

de groep van de "combattanten", de strijdende partijen, mits zij voldoen aan een aantal vastgelegde voorwaarden.

Combattanten

Combattanten zijn zij die bevoegd zijn tot het doen van oorlogshandelingen en tegen wie directe oorlogshandelingen gericht mogen zijn.

Het is dus een twee richtingen situatie.

Tot de combattanten behoren de volgende groepen:

- de geüniformeerde leden van de gewapende macht;
- niet tot de gewapende macht behorende groepen zoals verzetsorganisaties mits zij op afstand herkenbare herkenningstekens hebben en hun wapens openlijk dragen;
- de bevolking die naar de wapens grijpt als een vijandelijke macht hun gebied binnentrekt. Ook hier geldt dat zij hun wapens openlijk moeten dragen;
- de gewapende macht van een niet erkende regering.

Hoewel in a. en d. niet expliciet genoemd, moeten we ervan uitgaan dat ook in deze gevallen de herkenbaarheid en het openlijk dragen van de wapens een voorwaarde is om tot de combattanten te worden gerekend. Het belangrijkste gevolg van het tot de combattanten behoren is het feit dat de betrokkene bij gevangenneming als een krijgsgevangene moet worden behandeld.

Zijn de strijders niet als zodanig herkenbaar en dragen zij de wapens niet openlijk dan zijn zij niet als "combattant" te beschouwen.

Vredesmissies

Met het optreden van UNO-strijdmachten is de vraag gerezen of en in hoeverre deze troepen vallen onder het oorlogsrecht.

In mijn artikel in Sobat nr. 30 heb ik aan dat fenomeen enige aandacht besteed.

Als zij geen combattanten zijn, wat zijn zij dan wel?

Onze situatie

Ik geloof niet dat met recht en reden kan worden beweerd dat de Nederlandse regering als agressor een "misdad tegen de vrede" heeft begaan en ons als militairen daarvoor heeft "misbruikt".

Een eventuele "rehabilitatie" van Prinsen doet echter de vraag rijzen of de regering zich dan niet zelf in een dergelijke positie plaatst. In de brief van de VOMI aan de minister van Buitenlandse Zaken is m.i. terecht op deze consequentie gewezen.

Het gaat hierbij om het subjectieve oorlogsrecht d.w.z. het recht om een "oorlog" te mogen beginnen, het zogenaamde "jus bellandi".

Naar mijn opvatting heeft de Nederlandse regering van hogerhand ook geen op-

dracht gegeven om "misdaden tegen de mensheid" te begaan.

Wel geloof ik dat de Nederlandse regering verantwoordelijk kan worden gesteld voor het optreden van haar troepen in Indië.

Ik kom daar verder nog op terug.

Zoals ik het zie gaat het per saldo slechts om individuele (oorlogs)-misdaden die vallen binnen het kader van de krijgstuicht en daardoor onder de normale nationale militaire rechtspleging.

Hierbij moet niet uit het oog worden verloren dat er (nog) geen internationale rechtsregels zijn voor het geval er sprake is van een guerilla, waarbij de herkenbaarheid van de "tegenpartij" volledig afwezig of onvoldoende is en er juridisch geen sprake is van "combattanten".

Alvorens van individuele oorlogsmisdaden te kunnen spreken dient derhalve vast te staan:

- welke de rechtsregels zijn waaraan de militair zich te houden had in het geval van de te voeren guerilla;
- of deze rechtsregels aan de militairen tijdens hun opleiding duidelijk zijn kenbaar gemaakt;
- welke militair(en) deze kenbaar gemaakte rechtsregels heeft (hebben) overtreden en welke bewijzen daarvoor kunnen worden overlegd.

Over het kenbaar maken van deze rechtsregels heb ik in een vroeger artikel al eens geschreven in verband met het geconditioneerd worden tot gehoorzaamheid. Het beheersen van de vrees/angst en het beheersen van het gedrag zijn daarin centraal.

Nu is het in het algemeen wel bekend dat wij slecht uitgerust (qua kleding en bewapening) naar Indië zijn gestuurd. Maar ook onze opleiding liet zeer veel te wensen over.

Zo kan ik mij tenminste niet herinneren dat wij instructies met betrekking tot de te hanteren rechtsregels hebben gehad. Men was al blij als wij enige kennis van en ervaring met het gebruik van onze wapens hadden.

Deze conventionele oorlogsmisdaden d.w.z. de overtredingen van de nationale rechtsregels als verkrachtingen en plunderingen werden door de grofheid daarvan in het leger echter als bekend en vanzelfsprekend verboden verondersteld.

De rechtshandhaving ten aanzien van deze misdrijven was een deel van de krijgstuicht en daarmee van de juridische dienst van het leger.

Naar mijn weten is tegen deze individueel gepleegde misdaden opgetreden en zijn er veroordelingen geweest tot en met de doodstraf.

Blijven over de veel gehoorde misdragingen door militairen in Indië begaan zoals:

- het martelen van gevangenen bij verhoren
- het elimineren van gevangenen
- het schieten op weglappende burgers

- het ongecontroleerd schieten op alles wat bewoog
- het in brand steken van huizen (enkele of meerdere)

Of deze dingen voorgekomen zijn?

Ik moet U eerlijk zeggen dat ik er eigenlijk geen raad mee weet. De reden daarvan is dat ik mij enerzijds deze situaties zeer wel kan indenken, anderzijds is er altijd weer de situatie waarin het gebeurde plaatsvond.

Wat doet een jonge soldaat als hij geroepen wordt in een kampong en hij vindt daar de ontzielde lichamen van landgenoten die geen andere misdaad hadden begaan dan tot een chinese familie te behoren. Niet alleen vermoord maar ook onvoorstelbaar gemutileerd. Als je de vermoedelijke daders dan te pakken krijgt hoe reageer je dan op dat moment emotioneel?

Als je regelmatig op een bepaalde plaats in een hinderlaag loopt en je gaat uiteindelijk tot de aanval over en je ziet in de verte een groep mensen hard wegllopen. Wat doe je dan? En als dan blijkt dat degenen die in de hinderlaag hebben gelegen als gewone tani's zijn gekleed en zich tegenover de soldaten zich ook als zodanig voordoen?

Als je, na door de bevolking gewaar-schuwd te zijn, in de bergen een dessa vind waarin een aantal "extremisten" een schuilplaats hebben gezocht en je kunt dat "kampement" overvallen en je vernietigt dat kampement vervolgens. Heb je dan een kampong in brand gestoken?

Als op grond van dergelijke gebeurtenissen een oordeel wordt uitgesproken zonder de omstandigheden daarin te betrekken dan vind ik persoonlijk een dergelijk oordeel immoreel.

Persoonlijk heb ik nimmer meegemaakt dat Nederlandse soldaten uit laagheid of sadisme dingen hebben gedaan die niet door de beugel konden.

Het recht is in een guerilla-oorlog, zoals ik boven reeds aangaf, een moeilijke zaak. Het onderscheid tussen vechters en niet-vechtende burgers is veelal niet te maken. Het antwoord op de vraag wat nog wel kan en wat niet meer kan is in zulke omstandigheden vaak een heel subjectieve. Door de één zullen de grenzen wat enger getrokken worden dan door de ander. Die grenzen zijn internationaal niet getrokken en zijn afhankelijk van de opvoeding en de "conditionering" van de betrokken soldaten.

Mijn mening is dat daar waar grenzen zijn overschreden door het leger is ingegrepen.

Het gaat in mijn ogen echter niet aan dat diegenen die zich niet in gevechtssituaties hebben bevonden hun subjectieve gedragscode (waarbij zij nooit aan extreme situaties zijn blootgesteld) als absolute norm aan hun mede-strijders, die zich wel in deze situaties hebben bevonden, gaan opleggen.

Als burgers die nog nooit een kogel hebben horen fluiten of moordpartijen hebben meegemaakt hun subjectieve gedragscode aan de militairen menen te moeten opleggen vind ik dat onbehoorlijk en vaak is er in mijn ogen dan zelfs sprake van "smaad".

Het verhoor van de SD (door mijzelf ondergaan) en het gedrag van bewakers in een concentratiekamp (door mijzelf meegemaakt) was van een geheel andere orde dan het gedrag van de Nederlandse militairen in Indië.

Toen Hueting in 1968/69 met zijn verhalen kwam hebben veel mensen geschokt gereageerd. Geschokt vanuit de veilige beslotenheid van het er niet voor gesteld zijn en er niet mee geconfronteerd zijn. En wie schreven erover?

Ik citeer:

"In de tijd van de dekolonisering van Nederlands-Indië had ik zelfs geen stemrecht. Heb ik dus aan oorlogsmisdaden geen schuld? Heb ik er daarom niets mee te maken? Het ergste is, dat ik niet weet, wat ik gedaan zou hebben, als ik wél soldaat was geweest en ik wél stemrecht zou hebben gehad".

In hetzelfde artikel komt dan ook nog de zinsnede voor:

"Er zou bijvoorbeeld kunnen blijken, dat een betrekkelijk groot aantal van onze 'jongens' door de Nederlandse bevolking in een situatie is gebracht die het niet aankan".

(v. Weers in Wending in 1969)

In al deze discussies wordt een handeling van een individuele soldaat als een "oorlogsmisdaad" gekenmerkt zonder dat de omstandigheden in aanmerking worden genomen. Wat ik erger vind is dat een oordeel wordt geveld door diegenen die er niet bij waren.

Het ware verstandiger als zij, in plaats van zich bezig te houden met subjectieve beschuldigingen, zich bezig zouden hebben gehouden met een internationaal voorgeschreven gedragscode met betrekking tot de grenzen van het nog oirbare gedrag in geval van guerilla-situaties. En dan graag van beide zijden. Geldt in het geval van de moord op onze Chinese landgenoten het wederkerigheidsbeginsel? Dat geloof ik niet. Dat zou alleen maar tot barbaarij voeren.

Iets geheel anders is het, als jacht gemaakt wordt op de daders en daar wordt dan niet al te zachtzinnig mee omgegaan.

Daarom worden beschuldigingen waarbij soldaten als misdadigers worden betiteld zonder dat daarbij een aanklacht wordt ingediend, met een aanduiding (met naam en toenaam) tegen wie deze aanklacht geldt en vergezeld gaande van een bewijsvoering aangaande de beschuldiging en de daarbij te hanteren rechtsregels door mij als "smaad" gezien.

Bovendien gaat het hier om een overtreding van de "krijgstucht" en het lijkt mij niet juist als burgers zich daarmee gaan

bezighouden.

Wat alleen in zulke gevallen nog telt is de verantwoordelijkheid van de regering voor het gedrag van de militairen. De regering zal aan de legerleiding de grondregels voor het gedrag, waartoe de militairen in hun opleiding moeten geconditioneerd, moeten vaststellen. Gebeurt dit niet dan is en blijft de regering voor dat gedrag verantwoordelijk.

Er is echter een ander aspect aan deze zaak waar ik enige aandacht aan zou willen besteden.

De verwerking van het koloniale verleden

Over de achtergronden van ons verzet tegen het verlenen van een visum aan Prinsen zal ik in een ander artikel nader ingaan. Die achtergronden zijn veel gecompliceerder dan op het eerste gezicht lijkt.

In de media wordt echter de indruk gewekt dat wij, oud-militairen, nog steeds trauma's hebben van ons verblijf in Indië. Ik geloof dat dit de zaak op zijn kop zetten is. Onze trauma's worden niet veroorzaakt door het verblijf aldaar, maar door de behandeling daarna.

Een ieder die zich wat meer verdiept heeft in de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog heeft kunnen lezen en op foto's kunnen zien hoe de Duitse soldaten met de partizanen (de vrouwelijke partizanen werden "Flintenweiber" genoemd) omgingen die in hun handen vielen.

De dorpen waarin de partizanen zich schuil hielden werden "rücksichtslos" in brand gestoken en met de grond gelijk gemaakt.

Bij mijn weten zijn die militairen (geen SS-ers) nimmer voor deze daden voor moordenaars en oorlogsmisdadigers uitgemaakt. Ook zijn zij nimmer daarvoor vervolgd.

Evenzo valt te lezen dat de Amerikanen de Japanners niet alleen uitschakelden maar consequent doodden. Ook al waren de Japanners gewond dan vormden zij toch een bedreiging voor de soldaten. Dit leidde tot het principe "shoot to kill". Deed men dit niet dan kon dat de dood betekenen van een van de kameraden.

Ook deze soldaten zijn nimmer voor moordenaars of oorlogsmisdadigers uitgemaakt. Evenmin zijn zij vervolgd.

Op 23 november 1945 moest een Dakota van de RAF een noodlanding maken bij Bekassi op West Java. De 23 inzittenden werden door de pemoeda's op een beestachtige wijze vermoord.

Op dezelfde dag werden handgranaten gegooid naar het vrouwen- en kinderen-kamp te Ambarawa.

De bevolking van de kampong, waar de daders zich waarschijnlijk schuil hadden gehouden, werden verdreven en de Engelsen staken daarop de gehele kampong in de brand.

De Engelsen zijn naar mijn weten daarvoor nimmer moordenaars of oorlogsmisdadigers genoemd. Evenmin zijn zij daarvoor vervolgd.

Ook thans wordt de moord op vrouwen en kinderen door sluipschutters in Joegoslavië gerekend tot de verantwoordelijkheid van de leider Karadzic. Hem worden de oorlogsmisdaden aangerekend. Het zijn dus niet de individuele schutters, maar de leiders die de verantwoordelijkheid dragen.

Op zichzelf is dat ook wel te begrijpen. Het heeft te maken met wat ik steeds heb aangeduid met het geconditioneerd worden tot gehoorzaamheid qua gedrag. Krijgen strijders die training, die discipline niet in hun opleiding, dan is het enige waarop zij zijn aangewezen het van huis uit meegekregen "fatsoen".

De processen die na de oorlog tegen de oorlogsmisdadigers zijn gevoerd betroffen de burgerlijke en militaire leiders. Niet de gewone soldaat. Die werden alleen vervolgd als hun misdaden "laag en/of sadistisch" waren geweest.

Door toedoen van genoemde Hueting werd de Nederlandse soldaat echter in de beklagdenbank gezet.

De individuele soldaat werd niet aangewezen met een duidelijke beschuldiging en een duidelijke aanklacht maar er werden vage beschuldigingen geuit tegen alle soldaten zonder uitzondering.

Er vond en vindt een systematische stigmatisering plaats van de oud-militair Indië-ganger.

In plaats van eer en erkenning worden tot op de dag van vandaag infame beschuldigingen geuit.

Het is geen onverwerkte trauma van een koloniaal verleden. Het is een diepgewortelde verachting jegens de mensen die dit hun soldaten aandoen. Tot op de dag van vandaag.

Artikel 191 van onze grondwet luidde in die dagen:

"De dienstplichtigen ter zee zijn bestemd om te dienen in en buiten Europa. Aan de dienst, door hen in Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao te vervullen worden door de wet voordelen verbonden".

Artikel 192 van onze grondwet luidde in die dagen:

"De dienstplichtigen te land mogen niet dan met hunne toestemming naar Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao worden gezonden".

Beide artikelen zijn door onze regering gewoon buiten werking gesteld. En in plaats van "voordelen" is ons "smaad" deelachtig geworden.

Traumatisch is dat de partijen die verantwoordelijk waren voor het opzij zetten van deze grondwetsartikelen en waarvan de leiders als verantwoordelijken voor de uitzending, de daarop volgende strijd en

het daarmee gepaard gaande gedrag van de militairen nu aan een "overloper" (waarom is dat nu ineens geen landverrader meer?) een visum willen verstrekken. Een visum dat door de overloper en door zijn metgezellen deserteurs als een blijk van "oerherstel" (sic!!) wordt gezien. Een dergelijk gedrag door de rechtsopvolgers van de leiders, die volgens hun eigen achterban in de beklagdenbank als "oorlogsmisdadigers" hadden moeten zitten, is een slag in het gezicht van de veteranen en dat is hun trauma en niet het koloniaal verleden.

NB. Men kan zich afvragen wat de werkelijke bedoeling is van de visumaanvraag van Princen. Hij had ook zonder visumaanvraag rustig zijn kinderen en kleinkinderen kunnen bezoeken, zo streng is de controle aan onze grenzen niet meer. Er was dan geen enkele commotie ontstaan. Ik vermoed dan ook dat er achter deze visum-aanvraag meer steekt. Eerherstel? De eer bij de veteranen weghalen en aan een "overloper" geven?

Zou er ook achter kunnen zitten dat, officieel om een visum is gevraagd om vervolgens een verblijfsvergunning te krijgen en mogelijk daarna een bijstandsuitkering zodat tenslotte een operatie in Nederland voor zijn kwalen zou kunnen plaatsvinden? Zou dit de bedoeling zijn dan krijgen we de wrange situatie dat de kinderen van de door zijn toedoen gesneuvelde strijdmakers daaraan mee mogen betalen.

Who knows?

Het wederkerigheidsbeginsel

Tenslotte wil ik, zoals beloofd, nog een paar voorbeelden geven van een beroep op het wederkerigheidsbeginsel.

1. De Duitsers hebben er bij herhaling op gewezen dat de concentratiekampen door de Engelsen het eerst zijn gebruikt in de Boerenoorlog (1899-1902).

2. In het boek "Illustrierte Geschichte des Zweiten Weltkriegs" door Dr. Kurt Zentner komt in het hoofdstuk over de "Bombenkrieg" de volgende betoog voor:

"De luchtoorlog begint op de dag van het eigenlijke begin van de oorlog.

In het begin is de luchtoorlog nog een oorlog zoals die gedurende eeuwen al gevoerd is: Soldaten vechten tegen soldaten.

In deze moderne tijd dus Duitse vliegtuigen tegen Poolse vliegvelden, Duitse stuka's (duikbommenwerpers) tegen Poolse artilleriestellingen, jachtvliegtuigen tegen jachtvliegtuigen.

Maar dat is nu juist niet de luchtoorlog zoals die typisch is voor de Tweede Wereldoorlog. Het typische aan de luchtoorlog in het midden van de 20e eeuw is, dat voor het eerst heel bewust en gepland de oorlog van soldaten tegen vrouwen en

kinderen wordt gevoerd. Heel bewust "op bevel van hogherhand". Het gaat er niet meer om, vijandelijke troepen in opmars te vernietigen, de vijandelijke bewapeningsindustrie lam te leggen, maar daarom: de huizen van de mensen in puin te gooien, vrouwen en kinderen te doden, zodanig dat het volk van de vijand gedemoraliseerd wordt.

De man die deze barbaarse oorlogsvoering bedacht heeft, waarover hij reeds in 1925 openlijk heeft gesproken, verrekent zich natuurlijk.

Hij bereikt zelfs het tegendeel van hetgeen hij bereiken wil: het volk dat hij zo laat terroriseren, keert zich niet tegen zijn leiders maar gelooft hen des te meer, dat de vijand niet de leiders maar het volk zelf vernietigen wil. En zo draagt de luchtoorlog tegen vrouwen en kinderen niet bij tot een verkorting van de oorlog maar integendeel tot een verlenging van de oorlog. Deze oorlog begint reeds na verloop van 8 maanden en 8 dagen na de oorlogsverklaring van Engeland en Frankrijk aan Duitsland.

Zij begint precies 1 dag nadat Winston Churchill de Engelse eerste minister is geworden, op de 11 mei 1940 met een Brits bombardement op de Duitse stad München-Gladbach. En zo gaat het verder slag na slag.

Eerst vele maanden later vindt Hitler een antwoord op deze niet mis te verstane haatverklaring".

Het is interessant deze uiteenzetting te lezen want het mondt uit in een betoog dat Churchill, Hitler bewust geprovoceerd heeft om de Duitsers te verleiden Engeland aan te vallen en zo de Duitse Luftwaffe van huis te lokken. Aan de parachute neergelaten Engelse piloten konden, na neergeschoten te zijn, dan direct weer worden ingezet. Dit in tegenstelling tot de neergeschoten Duitse piloten.

Letterlijk wordt in het boek gesteld: Dat is precies wat Churchill wil, de Duitse Luftwaffe zal zichzelf verslijten (uitputten). Hem wordt in de mond gelegd: "Laten ze Londen maar bombarderen. Het komt ons er niet op aan Londen tegen deze aanvallen te verdedigen".

Het is interessante lectuur. Vooral als je

ziet hoe de eigen handelingen worden gerechtvaardigd op grond van het wederkerigheidsbeginsel.

Over Warschau en Rotterdam wordt overigens met geen woord gerept.

T. Lentz

Naschrift

Als gevolg van de commotie over de visum-aanvraag van Princen is er van bepaalde zijde gesuggereerd dat Nederlandse regering excuses zou moeten aanbieden aan de Indonesische regering voor het "koloniale verleden".

Hierbij werd toen de opmerking gemaakt dat Japan ook zijn excuses had aangeboden.

De kernvraag die zich daarbij voordoet is of de situatie van Nederland met die van Japan vergelijkbaar is.

In een volgend artikel kom ik daar nog wel op terug.

Een en ander had wel tot gevolg dat ook de Stichting Japanse Ereschulden (waar de heer Lapré de voorzitter van is) een sneer meekreeg.

De publicist Rudy Kousbroek stelde namelijk dat ook de Indonesische bevolking onnoemelijk veel geleden had onder de Japanse bezetting. De JES zou dus élitair en derhalve nog steeds koloniaal zijn.

Het algemene loed dat een oorlog met zich brengt is (als ik de heer Lapré tenminste goed begrijp) is niet de basis waarop de Stichting JES zich beroept.

De Japanners hebben volledig in strijd met de grondbeginselen van het oorlogsrecht vrouwen en kinderen in concentratiekampen gestopt. Vervolgens hebben ze de bezittingen van deze burgers geplunderd en sommige vrouwen tot prostitutie gedwongen hetgeen met verkrachting is gelijk te stellen.

JES spreekt van "ereschulden". In mijn opvatting gaat het hier gewoon om een rechtmatige schadeloosstelling. Het begrip "ereschulden" is in mijn ogen veel te netjes voor deze rechtmatige claim.

T.L.

POSTZEGELS

Op de binnenzijde van de omslag wordt door het Fonds Sociale Zorg regelmatig de oproep geplaatst om postzegels, gebruikt of ongebruikt, uit binnen- of uit buitenland, voor het Fonds te bewaren en in getale op te sturen naar mevrouw Jac. Holewijn, De Goede Hoop 13, 2021 AP Haarlem.

De postzegels leveren geld op en u steunt daar het goede doel mee. Doen!

Toespraak gehouden door mevr. H.T. Spoor-Dijkema op 7 september j.l. bij de Nationale Dodenherdenking te Roermond

Excellentie, de heer burgemeester van Roermond, dames en heren.

Voor de zesde keer zijn we hier uit het hele land samengekomen om de mannen te herdenken, die in de strijd voor "recht en veiligheid" in het verre tropische land hun leven verloren, in een gevecht of door verraderlijke landmijnen, soms ook door ziekte of een ongeluk. Ze zijn door hun kameraden en commandanten te ruste gelegd op onze erevelden.

Helaas kon u, naaste familie, er niet bij zijn en daardoor moet het nauwelijks te bevatten zijn geweest dat uw man, uw zoon of broer niet meer thuis zou komen. U kon zelfs zijn graf niet bezoeken.

Zelf ben ik bevoorrecht geweest, ik was wel aanwezig toen mijn man de laatste eer werd bewezen. Maar eenmaal in Holland heeft het ook mij lange tijd gekost voor het goed tot mij doordrong, dat ons laatste afscheid voor eeuwig was.

Ik had het er moeilijk mee, zoals zovelen van u, dat hij in Indonesische aarde lag na alle politieke verwickelingen en strijd van die jaren, die ook hem zijn leven heeft gekost.

Maar ik weet ook, dat hij er tegen was gesneuveld over te brengen naar andere landen - zoals o.a. de Amerikanen doen - en daarom heb ik er nu vrede mee, dat hij temidden van zijn soldaten op Menteng Poeloe rust. Hij zou niet anders hebben gewild.

Gelukkig is de verhouding met Indonesië nu zo geheel anders dan in die dagen. Dat ondervinden de velen die een sentimentale journey maken of al hebben gemaakt. Wij kunnen, als wij daartoe in de gelegenheid zijn, onze graven bezoeken.

Wij herdenken vandaag onze doden, maar ik wil met u ook denken aan de levenden, die wel teruggekomen zijn, maar waarvan zeer velen nog dagelijks de naweën van hun verblijf in dat verre land ondervinden, lichamelijk maar ook - vooral ook - geestelijk.

Het is verheugend dat daar nu eindelijk na al die jaren van overheidswege aandacht aan wordt geschonken in de vorm van de Stichting Dienstverlening Veteranen.

Ook denk ik aan onze Indonesische KNIL-militairen, Ambonezen en Menadonezen, die vóór de soevereiniteitsoverdracht naar Nederland werden gezonden, omdat hun levens en dat van hun gezinnen in gevaar waren.

We zijn nu begaan met het lot van de Joegoslaven, Ghanezen en Somaliërs om maar enige groepen te noemen. Maar we moeten evenzeer begaan zijn met onze KNIL'ers, die gewend waren dat de "compagnie" voor hen en hun families zorgde, ze woonden voor een groot deel in de tangsi of wel kazernes. Ze zijn vaak

van geslacht op geslacht in dienst van het Nederlands Indisch gouvernement geweest. Na aankomst in Nederland werden ze, in plaats van in het Nederlandse leger opgenomen te worden, gedemobiliseerd waardoor de ontreding van deze gezinnen onvoorstelbaar groot is geworden. Zij waren hun land en hun status kwijt! Het is, naar mijn mening, een van de grote fouten die de politiek maakte.

Vergeeten is hoe, dank zij de aanwezigheid van deze militairen in de chaotische tijd na de Japanse capitulatie, vele levens van Europese vrouwen en kinderen zijn gespaard.

Mijn hart bloedt als ik denk aan het onbegrip en zelfs vijandigheid die deze gezagsgetrouwe KNIL'ers en ook Indische mensen hebben ontmoet en soms nog ontmoeten.

Wij allen, burgers en militairen die meerdere jaren of voor een heel groot deel van ons leven in Indië hebben gewoond en gewerkt of er zijn geboren, zijn min of meer "displaced persons" geworden, voelen ons overal en nergens meer helemaal thuis. De Engelsen zeggen het zo treffend: two abroads and no home.

Dat niet meer helemaal thuis voelen wordt versterkt door de publicaties in de nieuwsmidia waarmee we telkens weer worden geconfronteerd, waarbij KL'ers en KNIL'ers, maar ook particulieren worden afgeschilderd als onderdrukkers, uitbuiters en moordenaars. Zelden of nooit wordt over het goede, dat wij in Indië hebben gebracht geschreven of gesproken. Vergeeten zijn de offers die de gezinnen van burgers en militairen moesten brengen op dikwijls de meest eenzame posten ver in de binnenlanden om voorspoed en

veiligheid te brengen in dat uitgestrekte eilandrijk.

Het was NB een Amerikaans-Engelse oorlogscorrespondente, Martha Gelhorn, die in een uitzending van Adriaan van Dis o.m. zei: "De Hollanders waren de beste kolonisten".

Jonge journalisten van de schrijvende pers, radio en televisie - het blijkt telkens weer - hebben weinig of geen kennis van de geschiedenis van onze vroegere koloniën. Je kunt ze het niet eens kwalijk nemen, want ze leren het niet meer op school.

Maar deze jonge mensen, die nog niet geboren waren toen wij die moeilijke jaren in Indonesië beleefden, hebben niet het recht zo eenzijdig de geschiedenis te belichten in hun jacht op vaak persoonlijk succes.

Men mag de gebeurtenissen van toen niet beoordelen met de maatstaven van nu!

Wat daarbij opvalt is ook, dat nimmer wordt gerept over de vreselijke misdaden, die jonge terroristische Indonesiërs begingen, niet alleen ten aanzien van de Europeanen, maar ook ten aanzien van hun eigen volk en de Chinese burgers. Deze mensen stonden dikwijls bloot aan onbeschrijflijke wreedheden, martelingen, berovingen en moorden. Deze "pelopors" zoals ze genoemd werden, gingen vaak gekleed in Japanse uniformen en droegen Japanse wapens. Ook de Republikeinse kopstukken en de TRI zagen geen kans deze bendes in bedwang te houden.

Dat het wel eens gebeurde, dat onze mannen hun zelfbeheersing verloren als ze één van hun kameraden verminkt aantroffen of Indonesische vrouwen en kinderen afgeslacht in een kampong vonden, geeft niemand het recht ze als moordenaars af te schilderen.

Ik kan u verzekeren, dat misdaden door onze mensen tegenover de bevolking begaan, als b.v. diefstal, zwaar werden gestraft. Mijn man heeft daar bij voortduring

Het Indië-Monument met de herdenkingszuilen in Roermond; een erfbewijs aan hen die in het toenmalige Nederlands-Indië en Nederlands Nieuw Guinea het hoogste hebben gegeven dat een mens in dienst van zijn vaderland kan geven.

de troepen voor gewaarschuwd in zijn dagorders.

Wij, die er bij waren, moeten tot onze laatste snik de nagedachtenis van de mannen, die wij hier vandaag herdenken, verdigen.

Ik denk dat u allen het met mij eens zult zijn, dat het goed is eenmaal per jaar hier samen te komen in dit mooie park, waar hun namen voor altijd in de zuilen aan de vergetenheid worden onttrokken. Roermond heeft een warm plekje in ons hart, hier voelen wij ons, meer dan waar ook in Nederland, heel dicht bij onze dierbaren. Daarom bijzondere hulde voor hen, die dit mogelijk hebben gemaakt: het ministerie van Defensie en de vele particulieren in het Limburgsland. Ik denk daarbij heel speciaal aan de heer en mevrouw De Klerk. Zij zijn het, die geheel vrijwillig en een amore jaar in jaar uit hun volle werkkraft geven. Zij verdienen onze grote dankbaarheid en begrip en clementie als er eens iets minder soepel verloopt.

Ook wil ik onze gastheer van het monument, de heer Allers, die hier dagelijks uit vrije wil aanwezig is, in deze dank betrekken. Hij is vaak een steun als de emoties bezoekers soms teveel worden en hij ziet erop toe, dat onze bedevaartplaats niet verstoord wordt door vernielzuchtige jeugd.

Ik hoop, dat wij elkaar het volgend jaar weer hier zullen treffen om met onze gedachten op de verre erevelden te verwijlen.

Ik wens u allen een behouden thuiskomst, het ga u goed.....

Verzamelbeurs

Onder deze rubriek willen wij een verzamelbeurs openen; echter uitsluitend voor wat militaire aangelegenheden aangaat; b.v. boeken, badges e.a., waarvan hieronder een serieuze vraag wordt gedaan. Red.

Sobat Rut van de Pol, Oostmallestraat 5, 4826 PB Breda, tel.: 076-715386 probeert al jaren om alles wat hij gedurende zijn diensttijd van april 1946 tot en met juli 1981 aan hoofddekseks, inclusief helmten, schouder- en mouwemblemen en aan rangonderscheidingstekens (zijn eindrang is Adjudant instructeur K.L.) met pijn en moeite bij elkaar te krijgen.

Hij heeft gediend bij 3-3 R.I., 7-3 R.I., 1-8 R.I., 3-15 R.I. en in Korea bij het NDVN van mei 1952 - mei 1953.

Hem ontbreken nog een gevechtspet of wel 'pelopperpet' uit Indië (K.L.) een junglehoed, een mouwembleem van de Z-Brigade (neushoorn), een schoudernaam- lint of wel 'straatnaam' van 15 R.I. en het stoffen mouwembleem - onderscheiding - voor zes jaar trouwe dienst, destijds bekend als de 'Rooie Willem'. Als hij bovenstaande heeft is zijn verzameling compleet! Alles vanzelfsprekend tegen een redelijke vergoeding. Wie, o wie?

Van de bestuurstafel

Het algemeen bestuur heeft tijdens haar vergadering op 3 augustus j.l. onder meer de volgende zaken behandeld.

1. Kranslegging te Roermond

Namens de VOMI zal de krans worden gelegd door de heren M.M. Bakker, voorzitter van de Raad van Advies en drs. T. Lentz, vice-voorzitter van de vereniging.

2. Film "Oeroeg"

De filmdienst heeft ons bericht dat de mogelijkheid aanwezig is om de film "Oeroeg" aan te schaffen. De kosten komen voor rekening van "Aurora Travel Service B.V.". Deze zal dan ook de beslissing moeten nemen.

3. Opgaven deelname Herdenking te Roermond

In tegenstelling tot de mededeling van de Stichting Dienstverlening Veteranen, dat opgaven van het aantal deelnemers aan de herdenking te Roermond uiterlijk 13 augustus bekend moeten zijn, heeft het Ministerie van Defensie de mededeling gedaan dat deze opgaven uiterlijk op 31 juli binnen moeten zijn. Onze leden zijn overeenkomstig ingelicht. Een en ander heeft ons extra aan port gekost. Wij zullen trachten deze kosten op de Stichting te verhalen.

4. Gesproken "Sobat"

De mogelijkheid een gesproken "Sobat" aan slechtiende- of blinde leden ter beschikking te stellen zal worden onderzocht. Dit onderwerp zal op de agenda van de komende ledenvergadering worden geplaatst.

5. Verschillen van mening

In het licht van recente verschillen van mening tussen enkele bestuurders van een aangesloten vereniging acht de voorzitter

het niet gewenst dat het algemeen bestuur zich hiermee inlaat. Dit kan namelijk tot ongewenste fricties leiden en een soepele gang van zaken binnen de aangesloten vereniging verstoren.

6. Aanvragen Veteranenpas

Het verifiëren van de aanvragen voor de Veteranenpas blijkt, door een onvoldoende of foutieve invulling door de aanvragers, nogal eens moeilijkheden op te leveren. Onvolledige of niet op de juiste wijze ingevulde formulieren zullen aan de aanvragers worden teruggestuurd met het verzoek om een en ander aan te vullen e.g. te wijzigen.

7. Financiën

Het ziet er naar uit dat het bijzonder moeilijk wordt de financiën voor dit jaar rond te krijgen.

8. Veteranen Platform

Drs. T. Lentz heeft namens onze vereniging zitting in twee commissies van het Veteranen Platform: a. in de commissie die de verdere definiëring van doelstelling en samenstelling van het Veteranen Platform, alsmede het begrip "Veteraan" bekijkt en b. in de commissie die, voortbordurend op de mogelijkheid dat, onder bepaalde voorwaarden, bij een diensttijd van meer dan vijf jaar een éénmalige uitkering wordt verstrekt, onderzoekt of er een redelijke kans is dit ook van toepassing te doen zijn voor een diensttijd langer dan twee jaar, maar korter dan vijf jaar.

9. Vergaderingen

De komende vergaderingen zullen plaatsvinden in de Knoop-kazerne te Utrecht. Deze kazerne ligt centraal gelegen en is gemakkelijk te bereiken met het openbaar vervoer en bespaart vergaderkosten.

G.D.

In haar vergadering van 14 september j.l. zijn onder meer de volgende onderwerpen aan de orde geweest.

1. Kranslegging te Roermond

Deze was dit jaar uitstekend georganiseerd. Het bestuur zal in een brief de organisatie bedanken, waarbij de hoop wordt uitgesproken dat deze de volgende jaren zo kan worden gehandhaafd. Gevraagd wordt of de VOMI aan de organisatie kan meewerken. Voorts zal worden voorgesteld om, indien het budget dit toelaat, meer grote T.V. schermen op te

stellen. Deze voorzien in een grote behoefte. Als er een video-opname van de plechtigheid te koop is, zal de VOMI deze aanschaffen.

2. Voorzittersvergadering

Deze zal plaatsvinden op 19 oktober in de Knoop-kazerne te Utrecht. De voorzitter van de Raad van Advies zal worden uitgenodigd.

3. VOMI-vereniging in Canada?

Een viertal Canadese leden proberen aldaar een VOMI-vereniging op te richten. Zodra zij een 50-tal

leden bijeen hebben, wordt de VOMI-Canada opgericht. Dit zal dan de 15e vereniging met een eigen bestuur binnen onze organisatie worden.

4. Extra kosten vervoersbewijzen Roermond

Deze zullen via het Veteranen Platform aan het Ministerie van Defensie in rekening worden gebracht.

5. Nieuwe voorzitter VOMI-Rivierenland/Oost Gelderland

Per 1 november a.s. zal de heer J.H. Geerts het voorzitterschap op zich nemen.

G.D.

Opsporing verzocht

Mevrouw M.P. Verhagen-Van Ditmarsch weduwe van SMA J. Verhagen, legernr. 141158, ingedeeld bij 1-III-3 R.I. "7 December Divisie", vertrokken naar Nederlands-Indië op 26 september 1946 met de "Kota Agoeng" en gelegerd geweest in o.a. Medan en Sibolangit, door familie-omstandigheden eind 1947 met het M.S. "Indrapoera" naar Nederland teruggekeerd, wil graag contact opnemen met: **maj. Wellemans, lt. Sanders, maj. van Rossum**, familie van de **serg. maj. Verhagen** (de laatste drie van de redactie "De Zoompost"), **lt. Krops, dokter Zuidema** (huisarts te Wezep), de heer **Hameetman** (fabrikant in Rotterdam, Hyacintstraat 35?) en de heren **Scholten** en **Hoppen** (rang(en) onbekend).

Tevens wil zij graag weten of **Kapt. Rijkers**, in 1947 wonende Hogevaart B126 in Sprang Capelle nog naar Indië is gegaan en/of weet iemand zijn huidige adres?

Wie mevrouw Verhagen kan helpen, haar adres is: Albrecht Thaelaen 46, 3571 EE Utrecht, tel.: 030-713969.

Sobats Staf A-divisie Surabaya, attentie!

Wie van u die dit leest is werkzaam of gedetacheerd geweest bij genoemde staf of kent oud-militairen die daar hebben gediend.

Sobat L. van Soest, Gemertseweg 7, 5761 CA Bakel, tel. 04924-1288 vraagt zich af of het zinvol is, na ruim 40 jaar, een reënie op touw te zetten. Hij is in het bezit van appellijsten met adressen uit de jaren 1948-1949 en van de repatrianten van leden A-divisie die op 8 april 1950 met de "Goya" in Rotterdam arriveerden. Omdat deze adressen uiteraard zijn verouderd en niet meer betrouwbaar zijn, graag reacties aan genoemde sobat.

Herman Straver, die gediend heeft bij het **Commando Luchtvaarttroepen**, opgekomen in de **Snijderskazerne te Nijmegen** in 1949 en daarna gelegerd in **Tjilitian en Kramat Djati**, zou graag in contact komen met zijn vroegere sobats. Zijn telefoonnummer is: 073-428427.

Nico Verspaget, die gediend heeft bij **2-18 VA**, welk onderdeel later is opgesplitst, zou graag in contact komen met

zijn vroegere sobats. Zijn telefoonnummer is: 04920-28836.

Sobat B. Wolf, Burgemeester van Roijenstraat 6, 9514 BN Gasselternijveen, tel.: 05999-12365, van **Staf 5-9 R.I., chauffeurspeloton**, van 1948-1950 in Zuid-Sumatra gelegerd geweest, is op zoek naar **Tom Legro**, wonende in de omgeving van Groenloo en **Henk Bouwmeester**, omgeving Vorden-Vierakkers.

Mevrouw Benjamins te Sluiskil, vroeger gewoond hebbend te **Balikpapan** en daar "open huis" had voor de toen aldaar gelegerde Nederlandse militairen, zou graag weer in contact komen met deze, nu oud-militairen.

Voor informatie kan contact worden opgenomen met **Werner Eleveld**, Sociaal commissaris VOMI Zeeland, **Rembrandtlaan 22, 4532 HR Terneuzen**, tel.: 01150-14911, b.g.g. 01150-94236.

Tevens is sobat Eleveld op zoek naar de volgende heren: **C.H.J. Aben**, legernr. 27.05.19.006, **J.C. Verheijden**, legernr. 23.09.09.006 en **B.A.P. van Keulen**, legernr. 21.11.16.007. Genoemde personen behoorden tot het **3e Eskadron O.V.W. Pantser Gevechtswagens**.

Zij die Eleveld informatie kunnen verschaffen worden beleefd doch dringend verzocht contact met hem op te nemen. Adres zie boven.

De EXPOSITIE

"Inzet overzee 1945 - 1963"

over de inzet Nederlandse militairen in Nederlands-Indië, Nederlands Nieuw Guinea en Korea in het Defensie voorlichtingscentrum, Kalvermarkt 38, Den Haag is te bezichtigen tot en met 29 oktober a.s. op maandag van 12.00 - 17.00 uur en op dinsdag t/m vrijdag van 9.00 - 17.00 uur.

De dochters **Jolanda, Ingrid** en **Olga Boer**, Bellefleur 17, 6922 AH Duiven, tel.: 08367-67643, zoeken voor hun vader, sobat **Gijs Boer**, in Nederlands-Indië gediend hebbend bij de Verbindingsdienst en met de "Tabintha" naar Indië gevaren, contact met: **Arie van Ommen**, waarschijnlijk afkomstig uit de provincie Overijssel, en **serg. maj. Faassen** - kan ook anders zijn gespeld -, waarschijnlijk afkomstig uit Amersfoort.

Let wel: voor vader moet dit, als de gezochten zich melden, absoluut een verrassing blijven, dus vraag naar één van ons.

Wie kan sobat **Wim de Graaf**, Kempenaar 2627, 8231 CH Lelystad, helpen aan de namen en adressen van de op onderstaande foto staande sobats?

Nieuwe leden

De stroom van nieuwe leden zet zich, ondanks de vakantietijd, onverminderd voort. Mochten wij in het augustusnummer melding maken van 188 nieuwe leden, in de periode tussen 12 augustus en 28 september mochten wij weer 208 nieuwe leden, waaronder 3 uit het buitenland, inschrijven.

Wij zijn dankbaar met deze groei en roepen onze nieuw ingeschrevenen een hartelijk welkom toe.

fb

Hoogendoorn J.	Den Haag	Spoolstra H.	Amsterdam	Hendriks P.B.	Oosterbeek
Beuger L.C.M.	Den Haag	Thomasse H.	Krommenie	Verschuere J.	Oudenbosch
Eweg H.L.J.	Emmen	Vonhof J.	Diemen	Wees H. van	Papendrecht
Smitz P.C.	Heerenveen	Weerdhuizen W. van	Amsterdam	Langevoort G.L.	Pummerend
Nijholt J.	Kunre	Zoortjes C.	Beverwijk	Goedmael L.	Roosendaal
Wilde R. de	Damwoude	Zwart H.F. de	Amsterdam	Roest C.J.	Rotterdam
Piersma H.	Alphen a/d Rijn	Mensies T.	Hoogerheide	Buyling Th.	Rotterdam
Rooyen M.W. van	Den Haag	Weterings A.	Breda	Calsart T.	Rotterdam
Muntling W.M.	Zwartsluis	Hellemons A.P.	Roosendaal	Mulders C.	Rotterdam
Brandma M.	Groningen	Sins J.	Made	Buren E.E. van	Sliedrecht
Bogerd M.M.	Schiedam	Flipsen C.L.	Woensdrecht	Scheper J.	Spijkemisse
Clouwing I.	Schiedam	Tielemans J.H.	Groesbeek	Holkamp H.	Sterrenwijk
Osthooen P.H.	Maasdijk	Willems P.	Nederasselt	Dijkstra T.	Veenwouden
Lokke J.A.	Den Haag	Hyden A.	Huissen	Mannesen J.	Velp
Denneman H.A.	Utrecht	Volmanbeck C.B.	Arnhem	Teygelen J.	Vlaardingen
Zwieten C.J. van	Vinkenveen	Bosma J.	Tilne	Binnink A.	Waperveen
Hoven G.G.J. van den	Hoogland	Raafs M.M.	Wunoy	Bleijerveen L.P.	Weesp
Welsum M. van	Utrecht	Vriesekoop J.	Alphen a/d Rijn	Leer M. van der	Zwijndrecht
Tazelaar P.A.	Hoek	Geleijne S.	Den Haag	Meulen E. van der	Amersfoort
Dee D. van	Breda	Guldemester J.	Amersfoort	Liade Th.A. van de	Apeldoorn
Heimans J.	Chaan	Ede J. van	Amersfoort	Aart Th.C. v.d.	Barneveld
Renne A.C.	Elten-Leur	Bouman H.	Amersfoort	Brakman G.	Bathmen
Wit W.C.M.	Elten-Leur	Ravenswaaij Chr. van	Blerick	Hooijdonk A.M. van	Bergen op Zoom
Krens P.A.	Elten-Leur	Meyerling J.	Coevorden	Nieuwenhuijsen P.	Berkel-Enschot
Suykerbuyk P.A.M.	Hoogerheide	Bosboom C.N.	Culemborg	Han J.Th. van	Den Bosch
Bovendeop G.J.	Oldebroek	Kneepkens W.M.B.L.	Eindhoven	Berg G.J.M. v.d.	Den Haag
Kranendonk A.	Vaassen	Ruijens A.H.	Eindhoven	Vliet M. van	Den Haag
Manen B. van	Ede	Meyer N.	Elstoo	Gossens J.A.M.	Deventer
Meerens H.F.	Harderwijk	Ingen I.H. van	Elst	Veldhuis J.H.T.	Eibergen
Groenen Th. G.	Stein	Droog A.M.	Ennien	Bruggeman J.W.	Goe
Pak H.J.	Keimpden a/d Lek	Binold R.	Enschede	Booyens G.C.	Gorinchem
Goeman C.	Heerjansdam	Peer M.M. van	Elten-Leur	Legerstade G.	Gorinchem
Heus F.	Rotterdam	Steffens L.H.	Elten-Leur	Achterberg J.M.	Harderwijk
Hoogerland M.D.	Dordrecht	Mevr. Janssen-Schell C.	Gemen	Bikkerboek J.W.	Harderwijk
Onderdelinden A.	Vlaardingen	Berge A.H.A. ten	Goor	Haazen A.F.	Heeswijk-Dinther
Knaap W. van der	Den Dolder	Kuilder J.	Gransbergen	Gestel J. van	Helmond
Radus J.E.	Zeist	Brandma M.	Groningen	Nispen A.A. van	Hoeven
Nagel A.	Leeuwarden	Jans J.	Groningen	Hage A.	Hoogvliet
Boer Th. de	Stiens	Kerkdijk L.M.	Heino	Velden T. van der	Houten
Holtrop A.	Leeuwarden	Hagenaars C.	Hoogerheide	Flückweert M.	Nieuwerkerk
Boomen P. v.d.	Someren	Eussen H.J.	Kerkrade	Kok H.	Nieuwpoort
Brock A. v.d.	Eindhoven	Schut J.	Kootwijkerbroek	Baaren D. van	Nijverdal
Halma T.	Veghel	Hart J.P. de	Leeuwanden	Post M.J.H.	Oosterwijk
Hoogen W.J. van	Uden	Krijn J.	Maasbracht	Bekker H. Poppel	Belgie
Kamp C. v.d.	Uden	Smeets A.	Maasbracht	Mevr. Berg v.d.	
Pepers A.J.	Eip	Leeuw J. de	Meppel	Vendrik M.E.	Rotterdam
Sommers J.P.	Uden	Hawinkels P.M.	Montfort	Regt J. de	Rotterdam
Weijens G.L.C.	Eindhoven	Blaak J.	Nieuw-Beijerland	Wieland J.	Sint Maartensdijk
Merwe J. v.d.	Sassenheim	Stijkes P.	Odoorn	Vriens P.	Son
Jong P. de	De Lier	Welken P.N.	Oudenbosch	Schoenmaker G.	Utrecht
Abeelen J.W.	Haarlem	Berg P.J. van den	Scherpenisse	Uitenbosch E.F.	Utrecht
Buijs J. de	Weesp	Quadvlieg J.J.	Schiess	Lecuw K.G. de	Utrecht
Dijkhuizen M.	Ilmaiden	Talner P.	Sint Annaparochie	Wakeren G. van	Veenendaal
Goslings L.	Almere	Bagijs A.	Tilburg	Gloudemans M.	Veghel
Halteren J.G. Th. van	Amsterdam	Mentink J.W.	Utrecht	Kok L.J. de	Vlissingen
Hartman J.F.	Haarlem	Mullenders J.M.	Vaals	Haak C.M.	Voorburg
Koopmans J.	Veserbroek	Riether M.	Venlo	Voogd J. de	Voorburg
Langeveld J.	Amsterdam	Mathijssen H.	Zeist	Boelaars M.J.	Waalwijk
Maris J.H. van	Amstelveen	Kroon R.J.	Zwaagwesteinde	Wolf H.	Wezep
Meijer D.	Heemskerk	Stroombbergen C.	Alkmaar	Reijnhout A.	Wolfaartsdijk
Nassette W.	Zwaag	Coolen A.L.	Amsterdam	Ide L. de	Zeist
Ruijter H.L.G. de	Alkmaar	Oosten C. van	Barendrecht	Beekers H.	Zevenbergen
		Geel N.	Bergen	Verhey P.C.	Zwolle
		Heijndermans P.	Bergen op Zoom		
		Ochtend C. v.d.	Beverwijk	Buitenland	
		Lant P.A.J. de	Breda	Tak L.	Australie
		Wal B. van der	Burgum	Tait S.	Zuid-Afrika
		Slobbe L.	Capelle a/d IJssel	Kaper Th.	Nieuw Zeeland
		Schepens G.A.	Cuijk		
		Minneboo C.H.A.	Den Helder		
		Salwegter B.	Didam		
		Wijnen G.F.J.M.	Dordrecht		
		Rover W. de	Dordrecht		
		Vlies J.G. van der	Gorinchem		
		Stoltz C.J.	Grootebroek		
		Heerens B.W.	Haarlem		
		Nicman C.	Haarlem		
		Koolman J.	Hendrik Ido Ambacht		
		Arends W.B.	Huissen		
		Bloemhof R.	IJsselmeiden		
		Boeren C.A.	Made		

Leden, attentie!

De ledenadministrateur N. den Hollander verhuist per 1 november a.s. naar

Saturnusstraat 210
5354 LG Oss
tel.: 04120 - 25109

fb

"OEROEG"

U heeft in de vorige "Sobat" kunnen lezen dat het in het voornemen van de redactie lag in dit nummer een recensie van de film "Oeroeg" te publiceren. Welnu op 2 augustus j.l. bekeek ik, samen met een sobat van de "7 December Divisie", in het Amsterdamse bioscooptheater Tuschinski aan de Reguliersbreestraat genoemde film, een rolprent gemaakt naar het gelijknamige boek van Hella Haase. Deze film, die in de kringen van de oud-militairen-Indië-gangers, al vóór de première veel stof heeft doen opwaaien, kwam op ons over als een rare film, saai en langdradig. Er waren acht (8) personen in de bioscoopzaal, die zonnige warme zomermiddag. Binnen was het wat bedompt en ongezellig.

Wat zich verder voor onze ogen op het witte doek ontrolde kwam als vreemd en onwerkelijk op ons over. Wat ons werd voorgeschoteld had n.l. niets te maken met het leger waar wij eens in dienden. Geen enkel moment van herkenning. Wij herinnerden ons vele patrouilles door sawah's en over bergpaden, door kali's en stille desa's. Het leger dat ons hier werd getoond scheurde echter permanent in velerlei typen legervoertuigen door drukke, van mensen krioelende kampongs en steden. De soldaten die daartussen roodliepen leken ons stevast dronken. Ze zwerden, meestal met de armen om elkaar geslagen, lallend tussen de huizen, tussen de inheemsen en de voertuigen. Weliswaar had de film iets meer te maken met het boekje van Hella Haase uit, ik meen 1950, toen het als anoniem boekenweekgeschenk het licht zag, dan ons was overgeleverd, alhoewel er in het boek geen dronken Nederlandse soldaten en idealistische Indonesische vrijheidsstrijders rondwaarden. Het Nederlandse leger in "Oeroeg" leek ons dan ook een imaginair leger, dat streed in een imaginaire oorlog met imaginaire soldaten (imaginair = denkbeeldig). Wij herkenden in elk geval niets van ons leger op deze rolprent. Wat wij zagen was een wereldvreemde luitenant, die dingen deed waarvoor je tijdens onze dienstdag in Indië een krijgsraadszaak aan je broek zou hebben gekregen, met als vonnis een degradatie tot gemeen soldaat. Verder zagen we een caricatuur van een sergeant-majoor, een fanatieke sadist, die Indonesiërs electrokuteert, ophangt en vermoordt, (slecht gespeeld door Peter Faber). Deze sergeant-majoor werd, waarschijnlijk volgens een stereotiep beeld van deze waardigheidsbekleders als woeste bullebakken, een persoon die iets symboliseerde zoals wij er tijdens onze jarenlange dienstdag er nooit één hebben ontmoet. Verder zagen we nog een racistische planter, de vader van de rare luitenant. Deze, de "inlanders" minachtende planter (Jeroen Krabbé, in een niet overtuigende kleine bijrol), wordt

op een zeker ogenblik vermoord. Terecht volgens de filmmakers, door de Indonesische jeugdvriend van de slajpanussige luitenant.

Verder luister je als oud-Indiëveteraan met verbazing naar de o.i. onmilitaire conversatie tussen de militairen onderling. Zo praatten we in Indië echt niet met elkaar. De omgang tussen meerderen en minderen komt ook nogal irreal over. Het geheel doet je soms denken aan de TV-serie "Allo, Allo" waarin de Tweede Wereldoorlog, het Duitse leger het Franse verzet en de Engelse luchtmacht etc. belachelijk worden gemaakt. Alleen valt er in "Oeroeg", in tegenstelling tot "Allo, Allo", niets te lachen. Humor ontbreekt volledig. Het is om eens in plastische soldatentaal te spreken een "klotefilm". De ondertoon van de film is zonder meer anti-Nederlands en pro-Indonesisch. Het suggereert de strijd tussen de duivels van Spoor tegen de engeltes van Sukarno. De acteurs hadden ons (Oud-Indiëstrijders), al tegen zich ingenomen door de veteranen op zeer denigrerende en beledigende wijze voor te stellen als gelijk aan de Duitse SS, etc. Hun gelijktijdige bewering als zou "Oeroeg" de gewelds excessen aan beide zijden van het "front" tonen, bleek bij nadere beschouwing echter nogal onjuist te zijn. Wat we aan excessen van Indonesische kant zagen was de moord op de arrogante, inlanders verachtende, planter; een wraakoefening door een eens door hem vernederde werknemer en het afslachten van de sadistische sergeant-majoor, (overigens op gruwelijke wijze vermoord). Ook dit was een wraakactie gepleegd nadat Nederlandse troepen, onder commando van de sadist, inheemse vrouwen en kinderen op een vreselijke wijze hebben omgebracht, (dit drama wordt op een m.i. nogal overdreven, op de sensatie toegesmeden manier gebracht).

Deze film geeft, de niet met de feiten op de hoogte zijnde toeschouwer, de indruk van een leger bestaande uit domme en kwaadaardige militairen. Je vraagt je af, hoe slaagden de toenmalige Nederlandse regeringen erin 140.000 van zulke profeten bij elkaar te krijgen?

Eigenlijk ademt "Oeroeg" ten diepste dezelfde geest als de vele negatieve krantencommentaren, die de recente "affaire" Poncke Princen kenmerkte. Vele, de oud-militairen-Indiëgangers vijandig gezinde, vaak zwaar gefrustreerde lieden, hebben de z.g. "zaak Princen" aangegrepen om voor de zoveelste keer een hetze tegen deze oud-militairen te ontketenen. Kranten als "De Volkskrant", "Trouw", "Vrij Nederland" (VN), "De Groene Amsterdammer", "Het Parool" etc. blonken traditiegetrouw weer uit in insinuerende artikelen en hypocriete column's in de trant van: "Wij deden destijds alles fout. De Indonesiërs (vaak slechts moordende en plunderende horden, verzetsstrijders worden ze door deze scribenten genoemd) alles goed. Vooral de Parool-columnist Journaal (Vrijman) goot, evenals zijn "VN" collega Grijs, fiolen van minachting

en denigratie's over de Indiëveteranen uit en leefde zijn persoonlijke frustratie's op de oud-strijders uit. Het is ongelooflijk, hoe dergelijke lieden, die niets van de situatie in het Indië van de jaren 1945-1950 afweten, meer dan 140.000 mannen, (militairen), voor het merendeel dienstplichtigen, durven te kwalificeren als domoren, psychopaten en halve imbecielen, die niets begrepen, geen benul hadden van politiek en zich als robots gedroegen. Over discriminatie gesproken!

De enkele duizenden (hun aantal wordt steeds groter) dienstweigeraars worden daartegenover verheven tot het denkende deel van ons volk. Wat een pretenties en mateloze zelfoverschatting. Het past een mens niet, laat dat deze betweters gezegd zijn, zichzelf te verheffen tot de morele maatstaf van een gehele natie. Je moet maar durven.

De film, om daar op terug te komen, eindigt met een ruil van z.g. krijgsgevangenen. De halfzachte luitenant (niet slecht gespeeld), de hoofdrolspeler in deze draak van een film, die ten gevolge van een onvoorstelbare stommeit in handen van de TNI (het Indonesische geregelde leger) was gevallen, wordt geruild tegen een groep Indonesische gevangenen. Op een brug, waar de mensenruil plaats vindt, ziet hij zijn voormalige Indonesische jeugdvriend, waarnaar hij al lang op zoek was, terug, in de persoon van één der Indonesische ruilgevangenen. Deze Indonesiër pepert, de zijn landgenoten toch goedgezinde halfbakken Nederlander en ex-vriend, via een onwerkelijk aandoende korte dialoog met zijn sentimentele tegenvoeter, dan nog eens goed in, hoe slecht de Nederlanders toch wel zijn en altijd al zijn geweest. De film schijnt hier te suggereren: "laten wij ons schamen voor onze superioriteitsgevoelens ten opzichte van die arme zo lang wreed onderdrukte zachttaardige Indonesiërs". Mea culpa aan alles wat wij als volk ooit in de gordel van smaragd uitvoerden".

Samenvattend kan de film "Oeroeg" worden gekwalificeerd als een sentimentele draak, en bovendien een saai uitermate vervelende film, met veel moraliserende nonsens. Een fotografisch niet al te geslaagde en qua spel nogal stumperige poging het Nederlandse volk in te prenten dat wij niet beter waren dan b.v. de Duitsers en de Japanners in de tweede wereldoorlog; de Amerikanen in Vietnam of welke smeerlappen elders ook. Niets nieuws onder de zon dus, want hoe de naoorlogse generaties (als produkten van een politiek subjectieve opvoeding door overheid, media en onderwijs) over ons Indiëveteranen dachten wisten we al decennia lang.

"Oeroeg" is geen film over ons, oud-militairen-Indiëgangers maar een op vooroordelen gebaseerde fantasie van op sensatie beluste commercialisten. Geen film voor Indiëveteranen.

Draaginsignes Gewonden

Draaginsigne voor A.J. Pauwels

Gendt, ingeklemd tussen Waal en het Panmerdens kanaal beleefde op 25 augustus j.l. een vreedzame invasie van een behoorlijk aantal Sobats, om met familie, vrienden en kennissen getuige te zijn van de uitreiking van het draaginsigne gewonden aan Arie Pauwels door de burgemeester van Gendt, dhr. H. Lichtenberg. De raadzaal was eigenlijk te klein, doch met een beetje improvisatie lukte het om alle aanwezigen een plaatsje te geven. Met op de achtergrond de VOMI-vlag hield de burgemeester een gloedvolle toespraak, waaruit bleek dat hij zich terdege op deze uitreiking had voorbereid. Als uitgangspunt hanteerde hij de nota "Zorg voor veteranen in samenhang", waarbij hij stelde dat de veteranenzorg na vele verstreken jaren ons aller aandacht verdient. Hij beëindigde zijn hoog gewaardeerde toespraak met zijn respect, waardering voor de inzet en de daarbij gebrachte offers uit te spreken, waarna hij het draaginsigne opspelde, de bijbehorende oorkonde overhandigde en mevrouw Pauwels een boekje aanbood.

Vervolgens sprak Cor van Haalen als vice-voorzitter van VOMI Rivierenland Arie Pauwels toe, ging daarbij wat dieper in de omstandigheden, die de oorzaak waren dat nu, zo'n 45 jaar later eindelijk deze erkenning komt. Namens de Schutters uit Wijchen, waar het echtpaar Pauwels temidden van veel VOMI-sobats ook zeer actief is, sprak Joop Couwenberg nog enkele woorden, waarna een minuut stilte in acht werd genomen ter nagedachtenis aan de velen, die wij in de tropen moesten achterlaten.

Met het zingen van het VOMI-lied, hetgeen zelfs door de jongere generatie werd begeleid, werd het officiële gedeelte besloten.

Er volgde nog een zeer gezellig samenzijn

V.l.n.r. de Burgemeester van Gendt, dhr. Lichtenberg, Cor van Haalen en het echtpaar Pauwels

in een uitermate sfeervol café naast de kerk. Voor het echtpaar Pauwels zeker een dag, die altijd in hun herinnering zal voortleven.

Th. J. Koning, p.r.

Draaginsigne voor Holleman

Heukelum - A.A. Holleman uit Heukelum heeft woensdag 1 september het draaginsigne gewonden uitgereikt gekregen van burgemeester De Jongh van Lingewaal. Een speciaal comité heeft besloten het insigne toe te kennen, omdat hij op 3 juli 1947 tijdens een patrouille waaraan hij deelnam op Java door vijandelijk vuur is gewond geraakt en is opgenomen in een militair hospitaal in Batavia.

Het was de tweede keer, dat een inwoner van Lingewaal dit teken van waardering aan een veteraan kreeg uitgereikt.

Draaginsigne Gewonden voor twee Gorcumers

Gorinchem - Bijna 45 jaar na dato kon burgemeester IJssels op 8 september twee Gorcumers het Draaginsigne Gewonden uitreiken voor de verwondingen die zij opliepen tijdens acties in het voormalig Nederlands Indië.

"Het is beschamend, dat onze samenleving geen kans heeft gezien deze zaken

eerder op een nette manier te regelen. Het bestaan van de veteranen en hun problemen zijn lange tijd verdrongen. Pas in 1990 hebben de ministers van Defensie, Binnenlandse Zaken en van Verkeer en Waterstaat het Draaginsigne Gewonden ingesteld", sprak IJssels tot de heren G. Legemaate en J.G. van der Vlies, de beide gedecoreerden, die voor de uitreiking van het draaginsigne waren uitgenodigd met hun naaste partners naar het stadhuis te komen.

G. Legemaate raakte gewond tijdens een konvooi op 20 februari 1949 op de weg van Pare naar Kandangan op Oost-Java. Hij was chauffeur op één van de militaire voertuigen en werd getroffen door ontplofende granaten. Hij was ingedeeld bij het 2e Bataljon van het 15e Regiment Infanterie van de Koninklijke Landmacht. De heer van der Vlies werd in april 1950 gewond tijdens de terugkeer van een patrouille in Makassar op Celebes. Tijdens een beschieting werd hij in de rug getroffen. Hij werd opgenomen in het Militair Hospitaal in Makassar. De chirurgen slaagden erin zijn getroffen knie te behouden.

Van der Vlies was beroepsmilitair bij het voormalige KNIL.

Legemaate en van der Vlies behoren tot de laatste groep Indië-gangers aan wie het draaginsigne is toegekend.

Op uitnodiging van de burgemeester werden de eretekens opgespeld door de echtgenotes van de decorandi.

Bij de uitreiking was ook een delegatie van de Vereniging Oud Militairen Indië-gangers (VOMI) aanwezig. De heer de Jong van die organisatie verwees in zijn toespraak tot de onderscheiden veteranen naar de landelijke herdenking, die een dag eerder plaatsvond bij het Indiëmonument in Roermond. Daar had de weduwe van generaal Spoor aandacht gevraagd voor de vrouw achter de veteraan.

FOTO'S

Er zijn tijdens ons verblijf in de tropen en op de heen- en terugreis van Nederland naar Nederlands-Indië, door velen van ons foto's gemaakt; foto's die ook gebruikt kunnen worden bij de door onze sobats geschreven en ingezonden artikelen/verslagen of wat alzo meer. Ons orgaan "Sobat" wordt, naar onze mening, fraaier als bij de artikelen e.a. foto's kunnen worden geplaatst. Het zou aardig zijn als sobats die natuurfoto's of andere foto's over hebben en deze ter beschikking van de redactie willen stellen deze, met aan de achterzijde zo mogelijk plaats en datum wanneer de foto's zijn gemaakt en met vermelding van de naam van de maker, naar het redactieadres Oostercluft 109, 8332 DC Steenwijk te willen sturen. Sobats bij voorbaat onze dank.

De redactie

Draaginsignes Gewonden

Hulstenaar G.H. Kuycks ontving op 24 augustus j.l. het Draaginsigne Gewonden met bijbehorende oorkonde uit handen van burgemeester mr.dr. Kessen tijdens een korte plechtigheid in de tijdelijke raad-/trouwzaal in het voormalig Liduina-ziekenhuis.

Kuycks, ingedeeld bij het 4e Eskadron Pantserwagens van het Regiment Huzaren van Boreel, raakte gewond tijdens zijn diensttijd op Java als gevolg van een ontploffing van een houwtissergranaat. Hij is opgenomen geweest in het Militair Hospitaal in Solo.

Op 29 juni j.l. werd door de burgemeester van Schinnen, de heer F.I.J. Loefen, aan sobat J. Schuurmans uit Oirsbeek het Draaginsigne Gewonden uitgereikt - zie foto - wegens een verwonding die hij opliep tijdens zijn verblijf in Nederlands-Indië.

Op 31 januari 1949 was Schuurmans betrokken bij een ongeval met een weaponcarrier die in de buurt van Loebok-Selasih (Midden-Sumatra) in een 30 meter diep ravijn stortte.

Hij werd uit het voertuig geslingerd en liep daardoor o.m. een zwaar gekneusde linkerkuie op. Na een verblijf van 3 weken in het Militair Hospitaal te Padang, leerde hij opnieuw lopen in het Militair Rusthuis te Fort de Kock (thans Bullittingi) en keerde eind mei 1949 weer bij zijn onderdeel terug.

De burgemeester ging even in op het gebeurde van toen, maar betreurde het dat, door het Comité Draaginsignes Gewonden de toedracht van het feit waarvoor het Draaginsigne wordt toegekend, slechts zeer sumier in 3 à 4 regels wordt vermeld, zodat

de uitreikende instantie weinig over de toedracht kan vertellen. Op verzoek van de burgemeester vertelde Schuurmans in het kort de toedracht van het gebeurde, waarbij hij benadrukte dat het toegewezen krijgen van dit insigne meer erkenning inhield voor de verrichtingen die "de jongens" in Nederlands-Indië hebben volbracht en daarnaast als een eerbetoon aan hen die daarbij hun leven hebben verloren.

Samen met familie en goede vrienden werd onder het genot van een kopje koffie over een en ander nog een poosje nagekaart.

TE KOOP GEVRAAGD

Indonesische schilderijen en tekeningen

van o.a. R. BONNET, G.P. ADOLFS, F. OHL, A. SONNEGA, W.G. HOFKER, A.J. LE MAYEUR, W. DOOYEWAARD, H. SNEL, W. v.d. DOES, etc. etc.

Inlichtingen: 02507 - 17759

Reünie

Op zaterdag 23 oktober a.s. houdt de 1e Compagnie van het 111e Bataljon Garde Regiment Jagers van de C-Divisie "7 December" haar 6e reünie in het ontmoetingscentrum Kumpulan-Bronbeek, Velperweg 147 te Arnhem.

Ontvangst vanaf 10.00 uur. Einde te plm. 18.00 uur.

Aanwezigheid van echtgenotes wordt bijzonder op prijs gesteld.

Deelnamekosten f 32,50 per persoon. Voor dit bedrag ontvangen de deelnemers o.m. koffie met spekkoek en een zeer uitgebreide rijstmaaltijd.

Aan deze reünie is tevens een museumbezoek aan Bronbeek verbonden.

Overmaking van het verschuldigde bedrag onmiddellijk na het verschijnen van "Sobat" op girorekening 10167 t.n.v. penningmeester 1e Cie. 3e Bat. Garde Reg. Jagers, Mijehof 62, 1106 HN Amsterdam Zuidoost, tel. 020-6961535.

J. Essenstam,
secretaris/penningmeester
Reünie commissie.

FILMDIENST

Onderstaand de voorlopig geplande filmvoorstellingen in 1993

2 oktober	11.00 uur	- Kolkzicht, Klokkeluisstraat 57, Almere Stad.
5 oktober	13.30 uur	- Hotel de Kroon, Kerkstraat 9, Gemert.
15 oktober	10.00 uur	- Johan Post Kazerne, Havelte, de film "Oeroeg".
19 oktober	14.00 uur	- De Nieuwe Kolbaan, Nieuwstad 1, Gorinchem.
16 november	14.00 uur	- Mess Prov. Commando, Kon. Emmasingel, Maastricht.

Bestuurders kunnen een keuze maken uit het volgende filmprogramma:

1. Bevrijding van Indonesië - 45 minuten
2. Niwin, Kotjapdansers en Padangjagers - 45 minuten
3. 1e Politionele actie - 45 minuten
4. 2e Politionele actie - 45 minuten

J. de Wit, 070 - 3977822.

Wij feliciteren

Theo Callaars (Bokkenrijders - 1-4-6 R.L.) en Trees Callaars-Vogels die op 29 september j.l. hun 40-jarig huwelijksfeest vierden.

P.A. van der Vis en M.P.L. van der Vis-Bremer, Vliestraat 4, 1794 AV Oosterend - Texel -, die op 20 november a.s. hun 40-jarig huwelijk hopen te vieren.

Stijlvolle onthulling gedenkteken in Zwartsluis

Zwartsluis - vrijdag 3 september 1993 werd het gedenkteken voor de gevallen Zwartsluizenaren in het voormalige Nederlands Indië op een stijlvolle manier onthuld. Deze handeling werd verricht door nabestaande familieleden van de gevallen: de heren J. de Koning (oud-minister), Joh. Meppelink, A. Kronenberg en J. Visscher.

De werkgroep Zwartsluis, Gedenkteken Gevallenen Nederlands Indië heeft op de gedenksteen in kruisvorm de namen laten aanbrengen van de gesneuvelde jongens in Indië. Verder is het gedenkteken voorzien van een gedeelte uit het gedicht 'Bevroren tranen', dat Jan Blei speciaal voor deze gelegenheid heeft geschreven en dat werd gedeclameerd door Anja Bos:

*"Gedenk in uw gedachten,
dat zij hun leven gaven
en ver van hun verwanten
in den vreemde zijn begraven".*

Het was een sobere maar niet zonder emoties verlopen plechtigheid vrijdagmiddag in Zwartsluis. Daarvoor kwamen weer teveel herinneringen boven van een periode, die volgens één van de sprekers op de bijeenkomst in de Hervormde Kerk nog steeds wordt afgeschilderd als een zwarte vlek in onze vaderlandse geschiedenis.

Dankbaarheid jegens de Zwartsluizenaren, die het initiatief namen voor de oprichting van een monument ter nagedachtenis aan de vier in Nederlands Indië gesneuvelde plaatsgenoten, was groot. Niet alleen in woorden, maar ook door de bijeenkomst in de kerk massaal te bezoeken gaven velen blijk van hun erkentelijkheid voor de inspanningen, die de speciale werkgroep heeft geleverd.

Ijkkpunt

De draden lopen naar het verleden, maar laten zich voelen in het heden, sprak burgemeester Bernard Kobes. "Het besef is manifest en wordt vandaag binnen onze gemeenschap manifest gemaakt. Respect voor elkaar past tegen onze culturele achtergrond. De werkgroep heeft zich dit steeds terdege gerealiseerd bij de uitvoering van dit passende ijkpunt in onze vaderlandse geschiedenis", aldus Kobes.

Ds. Onno Doorn stelde dat de taak van de werkgroep niet ophoudt met de onthulling van het gedenkteken. 'U zult uw verhaal van toen moeten doorvertellen aan de scholieren van nu. In het onderwijs zal dit stuk vaderlandse geschiedenis structureel aandacht moeten krijgen. Dan krijgt het gedenkteken die waarde waarop u en wij hopen', zo stelde de gereformeerde predikant.

Prestatie

E. Vaartjes, voorzitter van de Vereniging Oud Militairen Indië-gangers Overijssel (VOMI) stelde dat herdenken betekent herinneren en dat geldt vooral een dag als vandaag nu wij bijeen zijn gekomen om een ogenblik stil te staan bij een periode in de Nederlandse geschiedenis, die voor vele tienduizenden van onze landgenoten van ingrijpende aard is geweest. Vanzelfsprekend denken wij terug aan de jaren vlak na de Tweede Wereldoorlog. Duitsland was verslagen, maar veel landen in het Verre Oosten gingen nog gebukt onder de terreur van Japan, waaronder ook ons koloniale bezit Nederlands Indië.

Vaartjes gaf een beeld van de ervaring, zoals de Indiëgangers deze destijds daadwerkelijk ondergingen. De rol van de Engelsen in die tijd was verre van fraai.

De heren H.P. Meppelink en J. Visscher spraken dankwoorden namens de families uit, de muzikale intermezzos werden verzorgd door Henk Schoonewelle en Albert Braamskamp en Anja Bos declameerde het gedicht 'Bevroren tranen' van plaatsgenoot Jan Blei, dat eindigde met de treffende woorden: "Ik huil bevroren tranen. We mogen nooit vergeten".

Foto: G. Bovendeur, Zwartsluis

Na afloop van de bijeenkomst vertrok de lange stoet naar het kerkhof, voorafgegaan door leden van de muziekvereniging 'Voorwaarts' met omfloerste trom.

Tijdens de koraalmuziek van 'Voorwaarts' verzamelden de genodigden en belangstellenden zich om het monument, dat voorzien was van panelen, die tijdens de onthulling werden verwijderd, gevolgd door 2 minuten stilte, het Wilhelmus en een bloemhulde, waarbij burgemeester Kobes een krans legde namens het gemeentebestuur, Jan Everts en Jan de Jonge namens de werkgroep, ds. Onno Doorn namens de Gereformeerde Kerk, terwijl familie en bekenden bloemen toevoegden.

De plechtigheid werd informeel besloten in gebouw 'Vrede'. Deze druk bezochte koffiegellegenheid bracht daadwerkelijk aan het licht, dat er grote waardering was voor het realiseren van het gedenkteken, de inhoud van de onthullingsdienst en de wijze van onthullen. Veel nabestaanden en oud-militairen staken deze waardering niet onder stoelen en banken maar gaven daarvan blijk in woord en handgebaar bij de leden van de werkgroep, die daarvan bijzonder onder de indruk waren. Voor velen was vrijdag 3 september 1993 met de onthulling van het gedenkteken een grootse dag en dat was vooral merkbaar in gebouw 'Vrede'.

Inzet in Nederlands-Indië, 1945-1950

Nabeschouwing betreffende een overzichtstentoonstelling over het Nederlands-Indonesisch conflict tussen 1945 en 1950.

Centraal in deze expositie stond, volgens de aanbevelingsfolder van het Legermuseum te Delft, waar deze tentoonstelling tot 6 september 1992 te zien was, het militaire gebeuren en de daaraan inherente lotgevallen van de militairen der Koninklijke Landmacht en het KNIL (Koninklijk Nederlands-Indisch Leger).

Op 19 december 1991 vond in het Delftse Legermuseum de officiële opening plaats. Dr. C.M. Schulten, de directeur van het RIOD (Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie) zette de door vele officials, w.o. de minister van Defensie, bijgewoonde opening luister bij met een trendzettende lezing.

De militairen, tienduizenden oorlogsvrijwilligers (OVW-ers) en meer dan 100.000 dienstplichtigen, die gedurende de bovengenoemde jaren in het toenmalige Nederlands-Indië dienden, hadden zich, volgens de heer Schulten, weliswaar ingezet, maar helaas niet steeds op oorbare wijze. Het was weer het oude lied voor de Indië-veteranen, mené, méne, tekkel ufarsin, gewogen maar te licht bevonden.

Dr. Schulten citeerde in zijn toespraak, zij het in zeer negatieve zin, een van mijn hand in 1969 verschenen boek en een eveneens door mij gepleegde recensie in "Sobat" betreffende de Indiëboeken van dr. L. de Jong, welke spreker, ondanks de voor de oud-Indiëgangers zeer denigrerende inhoud, warm verdedigde, (door mij in bovengenoemde publicatie's, goed beargumenteerd, ernstig bekritiseerd).

Naar aanleiding van deze pro-De Jong en anti-Zwaan-lezing ontving ik, enkele weken later, een 16 kantjes tellende brief van een hooggeleerde heer, met een voor mij, en alle oud-Indiëgangers, zeer onaangename inhoud.

"De titel van deze expositie" zo betoogde de professor in dit schrijven, "doet mij denken aan EINSATZ". (De Duitse terminologie met betrekking tot de dwangarbeid, en massavernietiging door SS-einsatzgroepen gedurende de Tweede Wereldoorlog) kennelijk kon de hooggeleerde in de INZET van de Nederlandse troepen in het toenmalige Nederlands-Indië niet veel anders zien als in de EINSATZ der Nazi's. Waarvan actie. De hoogleraar maakte notabele destijds zelf deel uit van de "Nederlandse Einsatztroepen" in Indië. Uiteraard roept het woord INZET bij mij niet dezelfde associatie op als bij mij hooggeleerde opponent. Wel vroeg ik mij echter af bij de titel

van deze expositie. "INZET"? Voor wie en voor wat?

Doelden de samenstellers van "INZET" misschien op de "INZET" van Sukarno's "vrijsharen" in het Nederlands-Indonesisch conflict? De propagandamachine van de Republiek Indonesia werkte destijds in elk geval beter dan die van het Koninkrijk der Nederlanden. Was dat de reden dat in "INZET" het propagandamateriaal van de Indonesiërs duidelijk rijker aanwezig was dan dat van ons? Feit is inderdaad dat Indonesië aanmerkelijk meer reclame voor haar zaak maakte dan onze regering. De stem van de oud-strijders-Indiëgangers was zeker vrij moeilijk in deze expositie te vinden. Hoewel de aanbevelingsfolder wel uitdrukkelijk suggereerde dat de stem van "Strijdend Nederland in Indië" den volke kond zou worden gedaan.

De tentoongestelde foto's, voorwerpen en uitrustingsstukken, gaven weliswaar een redelijk beeld van de vaak miserabele omstandigheden waaronder de Nederlandse militairen destijds leefden en streden. Er was veel materiaal bijeengebracht, waardoor de schijn van objectiviteit werd gecreëerd. Maar!... wie de expositie met een meer kritische blik en zonder nostalgie bekeek, en de teksten op de vertoende videobanden analytisch beluisterde, ontdekte alras, dat de teksten geconcipeerd door met de Indiëtoestanden van de jaren 1945-1950 onbekende theoretici, de INZET van de Indiëveteranen, uit die jaren, niet hoog aansloegen.

Het was weer het oude lied.
Waardering vond ik niet
Geen erkenning, geen respect
van Neerlands intellect.

Ter begeleiding van de expositie had het Legermuseum, via een daartoe ingestelde educatieve dienst, een zogenaamd museumpakket samengesteld, met de bedoeling de jeugd in- en voor te lichten over de gebeurtenissen in Indië gedurende de jaren 1945-1950. Ook in deze educatieve pakketten, bestaande uit 5 lessen, inclusief een handleiding, "thema's" geheten, te gebruiken bij geplande rondleidingen van schoolklassen etc. wordt weer uitsluitend op het kompas van de voornoemde "wetenschappers" gevaren. Gesimplificeerde archiefverhalen, eenzijdig, gebaseerd op boeken en documenten, alsof er niet nog tienduizenden ooggetuigen in ons midden leven. Kritiekloos worden weer alle slogans die tot op heden over leger en contra-guerilla oorlog in Indië zijn gelanceerd, herhaald. De TNI "war immer recht". Wij Nederlanders vochten voor een slechte zaak. In het bijzonder de militairen hadden weinig of geen begrip voor het vrijheidsstreven van de Indo-

nesiërs zo werd gesuggereerd. Zij liepen, in het streven van de Nederlandse regering om het "Indiëconflict" rechtvaardig op te lossen, de goedwillende politici in Batavia en Den Haag geregeld voor de voeten. Opnieuw de bekende visie van de historische trendsetters voor wat de Indiëkwesie betreft. Opnieuw de geijkte visie van de apologeten en witwassers der politici en de zwartmakers van de militairen. Het gaat als steeds over ons, oud-militairen-Indiëgangers, zonder dat men onze visie wenst te horen. Maar "men" vergeet steeds dat de soldaat in Indië deed wat het Nederlandse volk wilde, inclusief de bestuurders. Dacht u werkelijk dat de Nederlandse soldaten slechter waren dan hun tegenstanders? Weet u eigenlijk wel over wie men hier spreekt en oordeelt? Ter oprissing van uw kennis daaromtrent een kleine historische achtergrondtekening van de jongens, die onze regeringen van die jaren naar Nederlands-Indië stuurden, om ze vervolgens zonder enige steun aan hun lot over te laten.

Terugblik

Het was voor wat de OVW-ers (Oorlogsvrijwilligers) betrof in 1945, en in 1946 en volgende jaren voor de dienstplichtigen, toen ze werden geronseld c.q. opgeroepen voor militaire dienst in het voormalige Nederlands-Indië, om vervolgens na een korte opleiding naar de Oost te worden verscheept, een harde en troosteloze tijd.

De meeste OVW-ers kwamen voort uit de NBS (Nederlandse Binnenlandse Strijdkrachten), een voortzetting van de in september 1944, op instigatie van de Nederlandse regering in ballingschap te Londen, gebundelde gewapende verzetsbewegingen, LKP (Landelijke Knokploegen), van de LO (Landelijke Organisatie tot hulp aan Onderduikers), RVV (Raad van Verzet) en OD (Orde Dienst).

De deelnemers aan deze gewapende verzetsbewegingen waren voor wat de OD betrof hoofdzakelijk ex-militairen van de Nederlandse Strijdkrachten uit de mobilisatieperiode van 1939/1940 en de meidagen van 1940. Voor wat de (L)KP aangaat, de bulk van de KP-ers was gerecrueteerd uit onderduikers voor de arbeidsinzet (gedwongen tewerkstelling in Duitsland). De RVV was een politiek links georiënteerde verzetsbeweging. De leden van deze zich vooral met sabotage, spionage, liquidaties en overvallen bezig houdende organisatie, waren grotendeels militante marxisten. Deze oud-verzetsdeelnemers waren in 1945 bijna allen tussen de 20 en 30 jaar oud, grotendeels

geboren in de jaren 1922 tot 1924, de ongelukslichtingen, die in de jaren 1943-1945 jaargangsgewijze door de bezetter voor werk in de Duitse oorlogsindustrie waren opgeroepen. De dienstplichtigen, de jaarlichtingen 1925-1928, hadden gedurende de Duitse bezetting zwaar geleden door honger, razzia's en deportaties.

Duizenden waren gedwongen naar Duitsland gestuurd of ingelijfd bij de NAD (Nederlandse Arbeidsdienst, een semi-militaire op nazificatie van de jeugd gerichte organisatie). Tienduizenden van beide categorieën hadden onder zeer slechte omstandigheden gedwongen in Duitsland gewerkt, in strafkampen gezeten of in concentratiekampen. Al deze tienduizenden, het zouden er tenslotte tussen de 160.000 en 180.000 worden, w.o. plm. 25.000 OVW-ers, hadden in de meest kwetsbare periode van hun leven, van 12 tot 22 jaar, blootgestaan aan klopjachten, permanente spanningen op school en in de gezinnen. Ze waren vaak lange tijd van hun vrijheid beroofd geweest, hadden ver van huis in een hele of halve gevangenis geleefd. Honger, schaarste op elk gebied, kou en angst voor arrestatie en zelfs executie, al naar gelang hun omstandigheden, hadden jarenlang hun levens beheerst. Velen waren getuige geweest van bombardementen en oorlogshandelingen, evacuatie, inundaties, razzia's en massavluchten voor geweld en terreur. Allen hadden ze hunkerend uitgezien naar de bevrijding, die tenslotte na een bange hongersnood was gekomen in een ontredderd en verwoest land. Temidden van de grauwe donkerde deze bezettingstijd hadden ze in de vaak uiteengetrokken gezinnen verlangd naar de verlossing uit de ellende en uitgezien naar een toekomst met voldoende eten en ontvoeringsmogelijkheden. Jong als ze waren, en vol dadendrang, na de lange dadenloze tijd, wilden ze nu mee gaan doen de gehate vijanden uit Duitsland en zijn verbonden, w.o. Japan, uit de nog onder hun terreur zuchtende landen te verdrijven. Te lang reeds hadden ze machteloos moeten toezien hoe miljoenen van hun leeftijdsgenoten als militairen in de lucht, ter zee en op het land, in oost en west, de gemeenschappelijke vijand te lijf mochten gaan terwijl zij zich verstoppend en op de vlucht, opgejaagd en onder dwang voor de vijand werkend, moesten toezien. Eindelijk kwam de lang verbrede bevrijding. De geallieerde bevrijders, Canadezen, Engelsen, Polen en Amerikanen, werden bejubeld. Ze zagen er begerenswaardig uit in hun fraaie uniformen, werden door vrouwen en meisjes geadooreerd. Weer keken de bevrijde jongeren toe, schamelijk gekleed, hongerig, zonder veel toekomstperspectieven (g.v. hun onderbroken scholing. In het bevrijde Nederland ontbrak het nog aan bijkans alles.

De universiteiten waren nog gesloten. Vele bedrijven waren verwoest, ontmanteld of onder water gezet.

Vervoer, voedsel, kleding en werk waren schaars. De (N)BS werd door volk en overheid met de nek aangekeken, het voormalig verzet in discredit gebracht.

Repatrianten uit Duitsland, uit de concentratiekampen, grauwe massa's ontheemden, stroomden het leeggeroofde land binnen. Hun toestand was troosteloos. De verbittering over de ontvangst in het "vaderland" steeg met de dag. Teleurstelling over de houding van de in het land achtergebleven bevolking onder de terug-

kerenden was enorm. De honderdduizenden ex-tewerkgestelden in Duitsland werden bijna als collaborateurs behandeld. De kater na de bevrijdingsroes was hevig. En de oorlog was nog steeds niet afgelopen. In het zuiden van ons land, waar de "bevrijding" eerder was gekomen dan in het noorden en westen, hadden zich reeds duizenden gemeld voor militaire dienst. Sommigen hadden al deelgenomen aan de strijd in Duitsland en de geallieerde legers geholpen het land te bevrijden. De lethargie van de tienduizenden jonge mannen in het bevrijde land sloeg snel om in dadendrang.

De regering die Nederlands-Indië, dat nog door de Japanners werd bezet gehouden, wilde bevrijden, maakte gretig gebruik van deze dadendrang. Overal in het land verschenen affiches die oproepen dienst te nemen in het weer op te richten Nederlandse leger. Ik zie ze in mijn herinnering nog hangen, op muren geplakt, aan hekken en schuttingen gehecht en in de verblijven van de BS-ers, die de geïnterneerde NSB-ers (Leden van de met de Duitsers samenwerkende Nationaal-Socialistische-Beweging), SS-mannen, collaborateurs en moffenmeiden (vrouwen die met Duitsers hadden gevrijd) moesten bewaken. Een geestdodende en stomvervelende bezigheid. Het waren grote, fraai gekleurde posters met teksten als: "Indië moet vrij, werk en vecht ervoor", "Wordt Marinier, Opleiding in

Amerika", "Bevrijdt Indië, instructie in 50 technische vakken", "Zie de wereld, Pak aan in Indië. "Neem dienst" en vele anderen, met wervende en verleidelijke teksten. "Meldt U als oorlogsvrijwilliger, te land ter zee en in de lucht" Snorkende leuzen, geweldige beloften en vooruitzichten. En ze meldden zich bij duizenden per dag, de ex-vervolgden, de idealisten. Voor velen betekenden de beloften een nieuwe hoop in een uitzichtloze situatie. Eindelijk scheen er een kans te bestaan de grauwe ellende van het in armoede gedompelde land te ontvluchten. Eindelijk was er ook voor de geplaagde jeugd een mogelijkheid iets nuttigs te doen. Na al die jaren van hunkerende verwachting, mochten zij dan eindelijk ook nog mee doen aan de grote rechtvaardige oorlog tegen de machten van het kwaad. Nog één vijand moest worden verslagen. Ze zagen zichzelf al als de "Canadezen" van het Verre Oosten. De door de wrede Japanners geknechte volkeren van Indië zouden hen straks bewieroken en bejubelen zoals in Nederland de geallieerde bevrijders waren bejubeld en bewierookt. En ze marcheerden. De eigen regering had hen geroepen. Honderdduizenden landgenoten en miljoenen rijksgenoten zochten nog steeds onder het Japanse juk of crepeerden in Japanse kampen. Aan de terreur en uitbuiting in de nog bezette aziatische landen diende een einde te worden gemaakt. Het mooie Indië, ons Indië, berooid en in chaos, moest opnieuw op orde worden gesteld. Op dus, tegen de laatste overgebleven vijand en zijn handlangers, de Sukamistische benden in de wederrechtelijk door Japennechten uitgeroepen Republiek Indonesia. Op voor Koningin en Vaderland, voor orde en vrede, recht en gerechtigheid en tegen terreur, moord, verraad en rebelle zo luidde de oproepen en zo dachten vele pas bevrijde jongeren. Ze gingen. Naar Amerika, naar Engeland en naar Indië, overtuigd een goed zaak te dienen. Het werd een bittere teleurstelling. Een afschuwelijke desillusie. Augustus 1945 capituleerde Japan. De atoombommen op Hiroshima en Nagasaki maakten verdere strijd tegen Japan onnodig. Na enkele dagen van opluchting, nu de ondanks alle enthousiasme toch gevreesde oorlog tegen het sterke en fanatiek vechtende Japan hun levens niet langer bedreigden, kwam de ergernis over de berichten uit Nederlands-Indië, gevolgd door woede over de moorden en gruwelen die daar door Indonesische rebellen en vrijwilligers uit het verslagen Japanse leger, Sukamistische pemoeda's, pelopers en rampokkers, tegen Nederlandse burgers en hun vrienden werden bedreven.

De oorlogsgeneratie, globaal genomen waren zij die in de bezettings- en oorlogsjaren volwassen waren geworden, opgegroeid in een sfeer van haat tegen DE VIJAND, en ieder die met de vijand heulde of sympathiseerde, kende geen nuances in welk vijandbeeld dan ook. Voor hen

bestond er geen pardon of zelfs maar vergoeljing voor collaborateurs en vrendjes van de vijand. En tot die vijanden behoorden, in hun wereldbeeld, uiteraard ook de Japanners en hun vrienden in Indië. Vrienden van de Duitsers en de Japanners waren vijanden; basta. Overheid en media stijfden de bevolking in dit vijandbeeld, dikten het zelfs aan. Geweld, haat, verraad en terreur tegenover vaderlandsliefde, nationalisme en verzet, waren de zaken waarmee deze oorlogsgeneratie was opgevoed. Nuancering van dit standpunt stond gelijk aan collaboratie.

Boeken w.o. b.v. die van Jan Terlouw, "Oorlogswinter", die ons wilden doen geloven dat zelfs binnen het verzet, gedurende de hongerwinter, sommigen medelijden toonden met de Duitse slachtoffers van de geallieerde bombardementen, waren in de ogen van de oorlogsgeneratie even belachelijk als onwaar. Dergelijke humanitaire gevoelens t.o.v. de vijand waren in die jaren eenvoudig ondenkbaar en zelfs taboe. Je zou met dergelijke opvattingen meteen worden gekwalificeerd als een defaitist en collaborateur. En in deze geest opgevoed, togen in de jaren 1945/1946, de voor de militaire akte's in Indië geronselde en opgeroepen jongemannen naar de oorlog in de oost. Ze werden bij duizenden als vee in troepen-transportschepen gestouwd en onder erbarmelijke hygiënische omstandigheden, slecht gevoed en onvoorbereid, naar een ver en vreemd tropisch land gevoerd. Slecht opgeleid, mentaal misvormd, door hun overheid onjuist voorgelicht over de toestanden in de kolonie, werden tienduizenden naar een in opstand en wanorde verkerend land getransporteerd.

Voor de meeste OVW-ers, die de spits van de troepen zendingen moesten afbijten, wachtte al spoedig een nieuwe desillusie.

De Engelse bondgenoten, die Indië hadden bezet en in de ogen van de oud-verzetters geïdealiseerd tijdens de bezettingstijd, ontpopten zich in de oost als vijanden van Nederland. De Nederlandse troepenschepen op weg naar Nederlands-Indië werden door de Britten tegengehouden. De opvarende OVW-ers als POW's (Prisoners of war, vijandelijke krijsgesvangenen) in kampen op Malakka (Maleisië) geïnterneerd. Voor de OVW-ers betekende deze behandeling van de kant van vermeende vrienden een tweede bittere teleurstelling in hun jonge leven. Na de deceptie van de bevrijding, toen ze als oud-verzetsdeelnemers, in plaats van gerespecteerd, bij andere groepen werden achtergesteld, werden ze nu geconfronteerd met de minachting en vijandschap van eens geadorcerde bondgenoten. De dienstplichtigen, die later, toen de Engelsen Indië al aan de Nederlanders hadden overgelaten, arriveerden, waren op hun beurt in vele gevallen reeds verbiterd over de ontvangst in Nederland na

hun terugkeer uit de Duitse dwangarbeiderskampen en de beschuldigingen van samenwerking met de vijand, die hen waren verweten. Velen kregen bij hun uitzending naar Indië het gevoel dat de Nederlandse regering van hen af wilde en ze daarom naar de oost deporteerde.

Indië, zo voelden vele militairen dat aan, was voor Nederland een welkome gelegenheid om de "borden" uit verzet en arbeidsinzet te lozen. Eenmaal in Indië, aan hun lot overgelaten door een overheid, die hen had wijsgermaakt dat hen in de kolonie een grootse taak wachtte, geconfronteerd met een situatie waarover hen nimmer iets was meegedeeld, verloren ze in één klap al het resterende vertrouwen in hun overheid en politieke leiders. Ziedaar in een notedop de mensen, en hun achtergronden, die het leger overzee hemanden. Verbaast het u nog steeds dat deze mensen zich bedrogen en misbruikt voelen?

Na de terugkeer in Patria

Hoe was de terugkeer in Nederland na vaak drie jaar of langer te hebben gediend in een ver en tropisch land, permanent geconfronteerd met oorlog en levensgevaar, ontberingen, wreedheden, gebrek aan steun van een weifelende en hen minachtende overheid, de politiek en een groot gedeelte van de publieke opinie in het moederland? Een publieke opinie die door de overheid en politieke partijen reeds in een de militairen vijandige zin was geïndoctrineerd? Deze terugkeer was misrabel. Regering en volk schaamden zich voor het politieke debacle in Indië en de gemaakte blunders, die duizenden mensenlevens hadden geëist en, om zichzelf te rechtvaardigen, schoven ze de schuld van het Indiëdrama op de militairen. In het kielzog van de politici stortten media en historici vervolgens hetacomben van leugens en insinuaties uit over de al zo lang bedrogen en gemanipuleerde oud-Indië militairen. En nog steeds geldt deze historische vertekening als de officiële, geautoriseerde werkelijkheid. Voor de terugkerende militairen was er niet alleen geen waardering, er was ook geen noemenswaardige begeleiding bij het zoeken naar werk of het her- of verder scholen van de ver in hun maatschappelijke carrière achtergeraakte Indiëgangsters.

Er was geen psychiatrische hulp voor de geestelijk gebrokenen, geen financiële bijstand bij het opzetten van zaken of bedrijven. Integendeel, ze werden tegengewerkt, verdacht gemaakt, tekort gedaan. Tienduizenden emigreerden wegens het ontbreken van enig toekomstperspectief. De slechte, vaak onvoltooide scholing, het ontbreken van degelijke beroepsopleidingen t.g.v. de in de jaren

'30 alles afremmende economische crisis, en de daarop volgende oorlogs- en bezettingsjaren, wreekte zich nu onbarmhartig. En de overheid en het bedrijfsleven deden niets om deze zo zwaar getroffen generatie op te vangen, of toekomstmogelijkheden te scheppen. Het advies van overheid en volk luidde kennelijk: "Red je kont maar". Ik hoor nog de opmerkingen die men tegen ons bezigde: "Jullie hebben op onze kosten drie jaar lang vakantie gehad in één van de mooiste landen ter wereld; jullie hebben je daar misdragen en ons land te schande gemaakt; achter de meiden aangezeten en drankorgiën aangericht, vermoord en verkracht. Reeds op de Amsterdamse pont werd ons, toen we van de boot naar huis gingen, toegeroepen; "Moordenaars!, Vrouwenjagers!, Drankorgels! Zo was de publieke opinie tegen ons beïnvloed door media en politici. En tot vandaag schijnt dit imago van ons nog steeds de gangbare opvatting te zijn t.o.v. de oud-militairen-Indiëgangsters, alle woorden ten spijt, die de laatste jaren tot ons worden gericht. Ondanks het feit dat de tentoonstelling "Inzet in Nederlands-Indië, 1945-1950" in het Legermuseum te Delft, vrij toegankelijk was, voor wat men tegenwoordig veteranen noemt (een aardige geste), schijnt het mij toch toe dat de "geautoriseerde" visie over het optreden van de Nederlandse troepen in het v.m. Nederlands-Indië, gedurende de jaren 1945-1950, niet is veranderd. De teksten bij de uitvoering, en soms enige herkenning en nostalgie oproepende expositie-items, vormen als steeds een archiefverhaal, gebaseerd op de geijkte opvattingen betreffende het politiek/militaire conflict in Indië, gedurende het z.g. politionele intermezzo van de jaren 1945-1950. Het verbaasde mij dat de directies van het Legermuseum en de Sectie Militaire Geschiedenis, beiden toch instellingen van Defensie en Krijgsmacht, geen capabele oud-strijders uit Indië, of personen die zich kunnen inleven in de gebeurtenissen van toen, hebben geraadpleegd om deze tentoonstelling een meer aan de werkelijkheid refererende inhoud te geven.

Helaas miste ik in deze expositie, eveneens zoals in bijna alle "verhalen" in "wetenschappelijke" verhandelingen, over deze periode in deze expositie de ervaringen en emoties van de medespelers. En wij maar denken dat de expositie mede voor ons was opgezet.

Maar hoe de werkelijkheid ook wordt verheld en de realiteit ook wordt gehuld in een wolk van woorden en beelden; vast staat, alle ontkenningen ten spijt, dat DE SOLDAAT IN INDIË DEED WAT HET NEDERLANDSE VOLK VAN DE JAREN '45-'50 WILDE DAT HIJ DEED.

J. ZWAAN

Militaire Luchtvaart Museum te Soesterberg

Graag willen wij uw aandacht vragen voor dit museum dat in 1968 werd opgericht met het doel het bewaren en exposeren van het historisch erfgoed van de Koninklijke Luchtmacht, de Marineluchtvaartdienst en de Militaire Luchtvaart van het Koninkrijk Nederlands-Indisch Leger. Na een aantal jaren beperkte openstelling op de vliegbasis Soesterberg, werd in 1980 de mogelijkheid om te verhuizen naar Kamp van Zeist met beide handen aangegrepen. In de daaropvolgende jaren kon een volwaardig museumcomplex worden gerealiseerd, die momenteel bestaat uit twee enorme expositiehallen, depots en werkruimten.

In de Generaal Snijdershal, de Ir. Vreeburghal en op het museumterrein is een dertigtal historische vliegtuigen te bewonderen, alsmede veel unieke foto's documenten, kunstwerken, uniformen etc. uit de sinds 1913 bestaande militaire luchtvaart.

Het museum is geopend van 1 april t/m 31 december op dinsdag t/m vrijdag van 10.00 tot 16.30 uur, zondag van 12.00 tot 16.30 uur, 2e Paasdag, Hemelvaartsdag en 2e Pinksterdag van 11.00 tot 16.30 uur; gesloten op maandag, woensdagmiddag, zaterdag, 1e Paasdag, 1e Pinksterdag en de beide Kerstdagen.

De toegang is gratis.

Op bepaalde tijdstippen worden **rondleidingen en demonstraties** in het museum gegeven. De rondleidingen voor groepen vanaf 15 personen duurt ongeveer 2 uur. Een rondleiding kunt u vooraf boeken via telefoon 03463-53815.

Het museum in Kamp van Zeist ligt aan de Kampweg te Soesterberg. Bereikbaar per bus vanaf station Amersfoort CS, lijn 52 (halte 't Zwaantje), lijn 56 (halte Kampweg) vanaf station Utrecht CS, lijn 52 (halte 't Zwaantje), lijn 73 (halte Kampweg).

Er staan dit jaar nog verschillende activiteiten op het programma, ook voor kinderen! Verder zijn er diverse attracties. Wilt u nadere informatie? Dat kan middels postbus 184, 3769 ZK Soesterberg en per telefoon 03463-32790 of fax 03463-51143.

Warm aanbevolen.

Maak er "een dagje uit" van, individueel of met uw vereniging.

OPROEP

Welke VOMI-vereniging kan de secretaris van de vereniging Noord-Brabant Oost, sobat J. van der Ham, De Kraan 60, 5056 EC Berkel-Enschot helpen aan Sobats nrs. 27, 28 en 29? Graag contact!

BOEKEN

Het lid in de Raad van Advies, de heer S.A. Lapré, Ridder MWO, majoor b.d., heeft 2 boeken geschreven met als titels "Het ANDJING NICA Bataljon (KNIL) in Nederlands-Indië (1945-1950)" met medewerking van ANDJING NICA-leden en de Indonesische generaals NASUTION en LOEKITO NEDERLANDS-INDIE 1940-1950 in kort bestek en enkele gevolgen o.a. de coup-Westerling en het Zuidmolukse verzet". Voor ons als oud militairen Indiëgangers, zeer interessante literatuur.

De prijs van de boeken is respectievelijk f 38,00 en f 32,50 (inclusief verpakking- en portokosten), te bestellen bij S.A. Lapré, Hamburgerweg 35, 3851 EG Ermelo, tel.: 03417-51328. Warm aanbevolen!

Werkgroep "Pikulan"

Graag willen wij voldoen aan het verzoek van bovengenoemde werkgroep om aandacht voor hun werk in Indonesië te vragen.

De werkgroep "Pikulan" wil, geïnspireerd, en in gehoorzaamheid aan het woord van God, de Bijbel, in en goed samenspel met velen, daadwerkelijk meewijven voor het instandhouden van een 7-tal projecten in Indonesië.

1. Het kindertehuis "BINA-SEJAHATERA" van de Stichting "Kasih-BUNDA", Jakarta;
2. Het SOCIAAL WERK van de familie SITANIAPESSY in de krottenwijken van Jakarta;
3. Het SOCIAAL MEDISCH WERK door ZUSTER FRANCESKA begonnen in Baturetno op Midden-Java;
4. YAYASAN PERSEKUTUAN PEKABARAN INJIL INDONESIA (Y.P.-P.I.I.) Batu op Oost-Java;
5. Het WEESHUIS "USAHA-MULIA" in de Pasar op Bali;
6. Het Christen LEPPRA-DORP-BATU-LELLING in de Toraja-landen op Sulawesi;
7. Het SOCIAAL PROJECT wat samen met het G.P.I.B. "YOPPE" in Beawan op Noord-Sumatra is gestart.

Zo zijn er naast de werkgroep een Pakket-Team, welke ieder jaar tientallen pakketten samenstelt van ongeveer 4 kilo, welke aan toeristen van de projecten worden meegegeven; een Braderie-Team welke sinds eind 1991 de beschikking heeft over een winkelpand waarin een kringloopwinkel is gevestigd. In deze winkel, in de Warmoltsstrijte 6 te Harkema, kunt u uw overbodige spullen kwijt en kunt u iets voordeligs en goedkops ten bate van bovengenoemde doelen kopen. Ook zijn daar geïmporteerde artikelen uit Indonesië te koop. De winkel is geopend iedere woensdag-, donderdag-, vrijdag- en zaterdagmiddag van 14.00 tot 17.00 uur.

Voor de afdelingen van de VOMI verzorgt de Werkgroep graag een causerie met daarbij een prachtige dia-serie over genoemde projecten en een dia-serie van een reis door Indonesië. In de pauze, tussen de dia-series, worden Indonesische artikelen verkocht, vele gemaakt in de eigen projecten.

Voor de noordelijke provincies zijn hieraan geen kosten verbonden. Voor de overige provincies wordt een geringe vergoeding gevraagd.

Voor nadere informatie over het werk van de werkgroep "PIKULAN" kunt u terecht bij Tineke Bruining, Gagel 4, 9285 LG Buitenpost, tel.: 05115-2928.

Verenigingsnieuws

RIVIERENLAND/OOST-GELDERLAND

Secretariaat:

Kronenburgsingel 785, 6831 GP Arnhem
tel.: 085-233328.

De "delegatie" naar de jaarlijkse herdenking voor onze in de Indonesische aarde achtergelaten sobats op 7 september in Roermond uit ons gebied was een kleine 180 personen groot. In vergelijking met vorig jaar constateerden we een grote verbetering, niet alleen ten aanzien van het transport, maar ook ter plaatse was alles beter georganiseerd. Dat mag ook wel eens gezegd worden. Zelfs het weer werkte mee, geen modderpoelen en/of gladde "sawahdijkjes", nee, de zon liet zich weer eens van haar beste kant zien. Nu nog een gezamenlijk VOMI-optreden met een informatiestand, want weer bleek dat een heleboel veteranen - al worden het er gelukkig steeds minder - niet weten wat de VOMI is.

Op 15 september, dus enkele dagen na de sluitingsdatum voor de kopij voor dit nummer, kwam onze regio Groesbeek bijeen om ook daar meer activiteiten te gaan ontplooiën. Piet Albers zal proberen daar iets moois van te maken, we houden u op de hoogte.

Ook zijn er nadere contacten gelegd in de andere hoek van ons wel brede gebied, in de Neder-Betuwe. Nog dit najaar hopen we daar een middag voor leden en nog niet leden te kunnen organiseren.

De schietclub in Wijchen heeft haar zomer-reces afgesloten en is weer volop in de weer om de roos te raken met alle geoorloofde middelen.

Th. J. Koning, p.r.

REGIO ARNHEM

Na een vakantiestop van 2 maanden kwamen op 8 september j.l. de leden van de regio Arnhem weer bijeen.

Nadat er eerst veel werd bijgepraat, vertoonde de heer Van Tuil een videoband en dia's van het Nationale Park de Hoge Veluwe.

Door zijn bijzonder goede voordracht werd iedereen zeer enthousiast. Er werden afspraken gemaakt om voor de volgende bijeenkomst, 2 groepen te vormen om te gaan wandelen op de Hoge Veluwe en tevens de musea te bezoeken.

De Regiocommissie bedankt de heer Van Tuil voor zijn bijdrage.

De leden van de regio Arnhem wordt onder de aandacht gebracht, dat het K.M.T. te Schaarsbergen per 1 november a.s. gaat sluiten.

De commissie is druk bezig met het zoeken naar een andere lokatie.

U krijgt hierover zo spoedig mogelijk bericht.

De Regiocommissie.

VELUWE

Secretariaat:

Binnenhof 36, 6715 DP Ede,
tel.: 08380-38160.

AFLOSSING VAN DE WACHT

Het is alweer enige tijd geleden, n.l. op 15 april j.l., tijdens onze ledenvergadering in Harderwijk, dat ons geacht medebestuurslid Rob Beckman de wens te kennen gaf, zijn drukke werkzaamheden wat te minuscen en uit het bestuur te treden. Hij kan dit doen volgens zijn zeggen, mede omdat hij ervan overtuigd is, dat de vereniging "De Veluwe" voorspoedig groeit en functioneert t.b.v. haar leden.

Rob heeft het reilen en zeilen van de "VOMI" van 't begin af meegemaakt. Zijn lidmaatschapsnummer is n.l. 32 en hij moet dus in '85/'86 aangetreden zijn. Ten volle heeft hij dan ook alle groeistapen en bestuurlijke oneffenheden met koel hoofd en grote mate van inzicht in beleidszaken richting weten te geven. In 't begin was dit als lid, waarna hij op 11 februari '88 op de ledenvergadering in Epe tot het bestuur toetrad.

De contacten daarna, in vergaderingen en bijeenkomsten waren gezellig, vol humor en gingen vergezeld van goede adviezen. Door zijn activiteiten in Expogé, BNMO etc., wist hij ons direct te verwijzen naar de goede adressen.

Het bestuur van "VOMI De Veluwe" dankt hem namens alle leden van harte voor de positieve bijdragen geleverd, bij alles wat ons ter harte gaat en waar wij voor staan. Wij hopen hem en zijn vrouw nog vaak bij onze activiteiten te mogen begroeten.

De vergadering op 15 april j.l. in Harderwijk was goed bezocht, gezellig en ging gepaard met een bingo, waarbij praktisch iedereen een prijs had! De heren H. Groenendijk uit Ermelo en J. Huizinga uit Apeldoorn traden toe tot het bestuur en we hopen zeker met hen om de goede geest en inspiraties gaande te houden.

Kerst- en Nieuwjaarskaarten, Gaarne voldoen wij aan het verzoek van de Sociale Commissie, om nogmaals deze kaarten onder uw aandacht te brengen. U kunt deze kaarten middels een telefoontje of kaartje bestellen bij uw secretariaat. Met de aankoop van deze kaarten steunt u het werk van onze Sociale Commissie. Wanneer u schriftelijk een bestelling doet wordt ook de postzegel door ons gespaard voor het goede doel!!!

Het bestuur

OVERIJSSSEL

Secretariaat:

Almeloseweg 80, 7671 RG Vriezenveen,
tel.: 05499-61348.

Het nieuwe winterseizoen staat weer voor de deur. De meesten van ons hebben de vakantie erop zitten en als ik zo naar buiten kijk moet, als we nog een mooi nazomertje krijgen, dit wel gauw komen.

Het bestuur heeft zich in haar laatste vergadering gebogen over het nieuwe winterprogramma. Verleden jaar hebben we de leden in een brief gevraagd of zij nog speciale wensen hadden maar de oogst was heel mager. Zoals al eerder in de Sobat is vermeld starten we dit jaar in Diepenheim waar Jack de Wit enkele films zal draaien. De volgende bijeenkomsten worden gehouden op:

27 oktober in de "Poort van Twente" te Rijssen.

24 november in zalencentrum "Mulder" te Baalder bij Hardenberg.

Van bovengenoemde bijeenkomsten krijgt u tijdig een convocatie, maar noteer deze data vast in uw agenda.

Als suggestie denkt het bestuur midden maart 1994 een gezellige middag te houden bij onze sobat Wim Reimink in Lemelerveld. Deze middag denken we af te sluiten met een Indisch buffet. De invulling van het programma is nog niet rond maar we horen graag van u of dit idee bij u in de smaak valt.

Contributie

Graag zou ik enkele van u nog willen herinneren aan de betaling van de contributie over het jaar 1993. Mocht u die nog niet betaald hebben, duik dan nog even in uw financiële administratie. Misschien ligt de acceptgirokaart nog ergens onder in de la. Mocht de kaart zoek zijn geraakt dan kunt u de contributie altijd nog overmaken op ons Postbanknummer 420704 t.n.v. VOMI-Overijssel, De Hoge Kampen 8, 8141 VL Heino.

Wacht niet langer want het jaar 1993 duurt nog maar kort.

Wijziging secretariaats-adres

Het secretariaat van de vereniging Overijssel is onlangs gewijzigd en overgenomen door: Leo Jaspers Fayer, Almeloseweg 80, 7671 RG Vriezenveen, tel.: 05499-61348.

NOORD-HOLLAND

Secretariaat:

Kerkstraat 46, 2153 BK Nieuw-Vennep,
tel.: 02526-72933.

Ons voorgaande verenigingsnieuws, opgenomen in Sobat nr. 30 is per abuis opgenomen onder het hoofd REUNIES, hetgeen nogal voor wat verwarring heeft gezorgd. Nu dan op de juiste plaats.

De vele aanvragen voor een treinkaartje naar Roermond (561 stuks) hebben bewezen dat deze herdenking nog steeds onder onze sobats leeft. Wij hebben er veel werk aan gehad, maar wij hadden dat er graag voor over. Jammer was het dat wij niet vooraf een programma voor deze herdenking hadden ontvangen waarop de juiste aanvangstijd vermeld, zodat wij deze hadden kunnen vermelden in de aanbiedingsbrief met de treinkaartjes. Nu dit programma ook niet in de Sobat stond, hebben velen ons secretariaat gebeld om dit te vragen. In een aantal nummers van Sobat heeft op de achterzijde van de omslag, laatstelijk in het december-nummer 1992, een foto van het monument gestaan met daaronder de tekst:

"Elk jaar vindt op 7 september om 14.00 uur bij dit monument een Nationale Dodenherdenking plaats."

Wij hadden het kunnen weten. Als u het volgend jaar op uw VETERANENPAS kunt reizen, weet u nu al hoe laat de herdenking begint.

Wij maken u er nogmaals op attent dat u voor het verkrijgen van de VETERANENPAS, het oranje aanvraagformulier (ingesloten bij het juni-nummer van Sobat) rechtstreeks moet opsturen naar het opgegeven adres, Stichting Dienstverlening Veteranen, Postbus 660, 2700 AR Zoetermeer. Mocht u het aanvraagformulier niet meer hebben, kunt u op dit adres een nieuw formulier aanvragen.

De op 21 oktober a.s. te houden bijeenkomst in Haarlem zal plaatsvinden in het Partycentrum "De Linge", Lingestraat 1. Het partycentrum is in Haarlem-Noord bij het kruispunt van de Rijksstraatweg en de Jan Gijzenkade, achter de R.K. kerk. De lunchkosten bedragen f 12,50. De leden rondom Haarlem ontvangen voor deze bijeenkomst een aparte uitnodiging, maar anderen die ook willen komen, kunnen zich altijd melden bij P.L. van Maris, Kerkstraat 46, 2153 BK Nieuw-Venep, telefoon 02526-72933.

ZUID-HOLLAND-NOORD

Secretariaat:

Lisztstraat 117, 2551 TC Den Haag,
tel. 070-3976413.

In de afgelopen perioden zijn er geen activiteiten geweest omdat velen van ons met vakantie waren.

Het nieuwe seizoen start op 30 september a.s. met een rondvaart over de Zuid-Hollandse plassen met afsluitend een gezamenlijke rijstmaaltijd.

Er kan nu al van een succes worden gesproken want het aantal aanmeldingen is boven verwachting. De tocht is zelfs overtekend en hebben we leden moeten teleurstellen. Zij zullen behoren tot de eerste aanmelders voor een dagactiviteit in mei 1994.

Over de geplande promotiemiddag in oktober in de omgeving van Delft kan nog

niets concreets worden gemeld. Een goede, voordelige lokatie en gemakkelijk met openbaar vervoer te bereiken, is moeilijk te vinden. Ook de invulling van het programma stuit nog op problemen. Zodra er meer duidelijkheid is zal u nader worden geïnformeerd in Sobat of via een mailing.

Wel kunt u noteren, dat op 7 juni 1994 's-middags, de jaarvergadering wordt gehouden.

Over verdere plannen, o.a. Regiobijeenkomsten, kan nog niet veel worden medegedeeld.

Onder Regionieus vindt u de planning in de desbetreffende Regio.

Het is gebleken dat op onverklaarbare wijze leden de Sobat soms niet ontvangen. Wij verzoeken u dringend indien u bemerkt geen Sobat te hebben ontvangen contact op te nemen met onze secretaris die dan zal zorgdragen dat u alsnog een Sobat ontvangt.

REGIONIEUWS

Regio nr. 1, Duin en Bollenstreek

Vertegenwoordigers: J.G. Hoogervorst, Hyacintestraat 6, 2172 TM Sassenheim, tel.: 02522-12883;

L.J. van Wieringen, Mgr. Broerestraat 11, 2215 ER Voorhout, tel.: 02522-12102.

Geplande activiteit in maart 1994.

Regio nr. 2, Veenstreek

Vertegenwoordigers: Th. E. Akerboom, Sotaweg 43, 3271 GA Roelofarendsveen, tel.: 01713-12835;

T.J. Gaastra, A. van Heusdenstraat 15, 2461 VJ Ter Aar;

C.G. van Haestregt, Brederodelaan 9, 2371 HC Roelofarendsveen, tel.: 01713-14952.

Geplande activiteit in april 1994.

Regio nr. 3,

Leiden, Leiderdorp Wassenaar e.o.

Vertegenwoordigers: geen

Wie meldt zich aan voor Regio-Vertegenwoordiger?

Geplande activiteit in november 1993.

Regio nr. 4,

Den Haag en Randgemeenten

Vertegenwoordigers: J. Nieuwenkamp, Laan v.d. Mensenrechten 214, 2552 NW Den Haag, tel.: 070-3974179;

A. Zuurmond, Goudsbloemlaan 238, 2565 DA Den Haag, tel.: 070-3602143.

Geplande activiteit in februari 1994.

Regio nr. 5, Westland

Vertegenwoordigers: A.D.D. v.d. Ende, Korte Kruisweg 101, 2676 XL Maasdijk, tel.: 01745-15460.

J.W. de Jong, Merellaan 247, 3145 EJ Maassluis.

Geplande activiteit in januari 1994.

Regio nr. 6, Den Hoorn, Delft,

Nootdorp, Pijnacker e.o.

Vertegenwoordigers: R.A. Bos, Staal-

meesterstraat 34-1, 2613 MX Delft, tel.: 015-141595;

G.H.J. Bekking, Staalmeesterstraat 24-1, 2613 MX Delft, tel.: 015-141102.

Geplande activiteit in oktober 1993 (onder voorbehoud).

Regio nr. 7, Zoetermeer, Moerkapelle, Waddinxveen, Boskoop e.o.

Vertegenwoordiger: B. Verhoef, Beatrixlaan 10, 2751 XS Moerkapelle, tel.: 01793-1637.

Geplande activiteit januari 1994.

Regio nr. 8, Alphen a/d Rijn, Hazerswoude, Bodegraven, Woerden e.o.

Vertegenwoordiger: G.J. Kraaijenveld, Dronensingel 87, 2411 GV Bodegraven, tel.: 01726-13374.

Geplande activiteit in februari 1994.

Als u suggesties hebt voor de invulling van het programma, goede en voordelige lokaties weet in uw regio, neem dan contact op met één van uw regiovertegenwoordigers;

ook als u relaties c.q. contacten hebt met de plaatselijke- of regionale media.

Secretariaat en penningmeester

Correspondentie, adreswijziging, aanmelding van nieuwe leden en overlijdensberichten altijd zenden aan onze secretaris, J. Ausma, Lisztstraat 117, 2551 TC Den Haag, tel.: 070-3976413.

Vragen over o.a. betaling van contributie of anderszins, altijd aan onze penningmeester, W.G.L. Topée, Fl. Nightingalestraat 208, 2286 JT Rijswijk, tel.: 070-3961998, girorekening 53 21 72.

W.G.L. Topée

DRENTH/GRONINGEN

Secretariaat:

Sassenbergen 71, 9531 GW Borger,
tel. 05998-35666

De kop van het winterseizoen is er al weer af.

7 september j.l. zijn wij massaal naar Roermond geweest om onze gevallen te herdenken. Het was een mooie en stijlvolle dag. De organisatie was in alle opzichten perfect en mede dank zij de gunstige weersgesteldheid was het in alle opzichten een mooie en stijlvolle herdenkingsplechtigheid. Hulde aan de organisatoren! Als u dit leest behoort de VETERANEN-DAG van onze vereniging, op 15 oktober j.l. in de Johannes Postkazerne te Havelte gehouden, al weer tot het verleden. Op het moment van schrijven is een terugblik niet mogelijk. Maar deze houdt u nog tegoed voor een volgend nummer.

Wij willen u wijzen op de VOMI-kerstnieuwjaarskaarten. U heeft ze gezien en misschien in Havelte gekocht. Mocht u voor deze kaarten belangstelling hebben, uw secretaris kan u daar zeker aan helpen. U steunt er een goed doel mee.

De oproep om iets aan de ledenwerving te doen heeft goed gewerkt. Na het verschijnen van het augustusnummer van "Sobat" hebben wij alweer een groot aantal leden mogen inschrijven. Wij hopen op 15 oktober daadwerkelijk de 500 gepasseerd te zijn. In ieder geval: "GEWOON DOORGAAN!"

Er schijnen nog veel oude sobats rond te lopen die nog nooit van de VOMI hebben gehoord. Zodra je ze over de VOMI vertelt en ons lijfblad "Sobat" ter sprake brengt of dit laat zien, worden ze meteen lid. De 500-ledengrens moeten we met elkaar toch zeker kunnen halen.

Wat betreft de VETERANENPAS zijn er nog heel wat van onze leden die het formulier nog steeds niet hebben ingeleverd. Doen mensen en niet langer wachten! Per 1 januari 1994 treedt de pas in werking en men is doende om zoveel mogelijk met deze pas te kunnen doen. Formulier zoekgeraakt? Neem contact op met een onzer bestuursleden en hij zal zijn best doen een nieuw formulier voor u te bemachtigen.

J. Plat

AFDELING HOOGVEEN

Secretariaat:

Oostering 38, 7933 TM Pesse.

Het bestuur van de afdeling Hoogeveen heeft de rust? erop zitten. 7 september j.l. hebben wij in Roermond onze doden herdacht. Het is goed om met dit herdenken ons verenigings- en afdelingswerk te starten want onze gevallen sobats mogen we nooit vergeten!

Onze eerste contactmiddag is op 11 november a.s. om 13.30 uur (half twee). De heer R. Grit zal dia's over Indië vertonen. Er zal een verloting plaatsvinden en hopelijk zal er deze middag een conferencier aanwezig zijn.

De tweede contactmiddag is op 13 januari 1994, waar een z.g. nieuwjaarsinstuif zal plaatsvinden met bingo!

Op 14 april d.o.v., is het alweer de laatste afdelingsbijeenkomst. Wat wij dan van plan zijn moet nog een verrassing blijven. Wij proberen er iets van te maken. Kunt u zich deze "verrassingsbijeenkomsten" uit 1992 en 1993 nog herinneren?

U weet het, al onze contactmiddagen worden gehouden in de **Mauritshal te Hoogeveen** en beginnen om half twee. Noteert u bovenstaande data in uw agenda?

T. Koopman

FRIESLAND

Secretariaat:

Drostlaan 68, 8303 EE Emmeloord,
tel.: 05270-13792.

De tijd gaat snel. Nog maar net ligt de Sobat in de bus of de voorbereiding voor de nieuwe Sobat is al weer begonnen. Als u dit leest dan is de onthulling van het monument al weer achter de rug. We

hopen dat onze voorzitter, Klaas Swart, die momenteel ernstig ziek is, de onthulling kan bijwonen. Het Stichtingsbestuur heeft, samen met ons, daaraan bergen werk moeten verzetten om het zo ver te krijgen en we hebben er jaren naar toegeleefd.

Als de onthulling heeft plaatsgevonden dan betekent dat nog niet het einde van de werkzaamheden. Er zullen wegen en financiën moeten worden gevonden om het monument in de toekomst te kunnen onderhouden en te verzekeren. We hebben echter alle vertrouwen dat ook daarvoor een oplossing zal worden gevonden.

Onze activiteiten in de komende maanden

Zo de zaken er nu voor staan zal de busreis naar Bronbeek, welke gepland is op 6 oktober, wat het aantal deelnemers betreft, wel door kunnen gaan.

Op 16 november houden we een bijeenkomst in **Bowling Centrum N. Friesland**, Tichelwei 28 te Oostrum. We beginnen om twee uur.

Ons lid A. Leen houdt hier een praatje over "Kolonisatie en dekolonisatie" terwijl de heer Folkerts, bij velen van ons reeds bekend door het project "Pikolan", een diaserie zal vertonen over zijn reizen naar Indonesië.

Verder houden we een verloting en hopen gezellig samen te zijn.

We hopen dat u met velen komt, vergezeld van uw partner. Ook sobats welke niet lid zijn heten we van harte welkom!

Op 14 december is er een bijeenkomst te **Heerenveen** in kerkcentrum 't Nije Huys, Burg, Falkenaweg 14. Ook hier beginnen we om twee uur.

De heer J.D. Gerritsen zal hier een praatje houden met als onderwerp "Ontmoetingen met onze tegenstanders". Ook de heer Folkerts zal hier weer zijn bijdrage leveren.

Net als in Oostrum houden we ook hier de inmiddels traditioneel geworden verloting om de kas van de penningmeester, welke omstreeks die tijd wel weer zo goed als leeg zal zijn, enigszins aan te vullen.

Ook hier hopen we op een grote opkomst. Neem vooral Sobats welke nog niet lid zijn mee!

Tot slot: nog niet alle leden hebben aan hun financiële verplichtingen voldaan. Sobats, laat onze penningmeester niet in de steek, hij heeft al zorgen genoeg!

Henk Leeman

LIMBURG

Secretariaat:

Ailbertuslaan 76, 6461 TC Kerkrade,
tel.: 045-454013.

Bijeenkomst te Venlo

Op het moment dat deze Sobat bij de leden in de bus valt, heeft de bijeenkomst

van VOMI Limburg op 29 september te Venlo reeds plaatsgevonden. Daar de kopij voor dit nummer (31) echter vóór de dag van deze bijeenkomst bij de redactie binnen diende te zijn, kan men met betrekking tot het resultaat nu niets in dit nummer lezen en dient men dus te wachten tot de eerstvolgende uitgave van ons verenigingsorgaan.

Bijeenkomst te Maastricht

De bijeenkomst te Maastricht staat echter nog te gebeuren.

Werd in de vorige Sobat in deze rubriek vermeld dat de bijeenkomst gehouden zou worden op dinsdag 16 of woensdag 17 november a.s. en op pagina 4 van diezelfde Sobat onder de kop - Filmdienst - de datum 16 november, met als plaats van handeling de Mess van het Provinciaal Commando te Maastricht, kunnen we nu de exacte gegevens hieromtrent geven.

Op verzoek van de Filmdienst van VOMI Nederland is 16 november a.s. als datum gekozen maar, hoewel oorspronkelijk zoals ook reeds vermeld, voor de Mess van het Provinciaal Commando als lokatie voorzien was, bleek deze, na een bezoekje, toch te klein voor het aantal te verwachten deelnemers en zal de bijeenkomst gehouden worden in een der zalen van "Terminus", gelegen aan de **Papenweg 2 te Maastricht**.

Alle VOMI-Limburg-leden kregen hieromtrent reeds persoonlijk bericht.

Niet-leden zullen via de pers op de hoogte gebracht worden.

Enquête

Tezamen met de berichtgeving aan de leden betreffende bovengenoemde activiteiten werd ook een vragenlijst meegezonden welke moest dienen als een soort van opiniepeiling omtrent de behoeften en verwachtingen van door VOMI Limburg te organiseren activiteiten en eventueel het te voeren beleid.

Verzonden op 18, respectievelijk 19 augustus j.l. kwamen de eerste vragenlijsten reeds op 20 augustus, ingevuld en wel, bij de secretaris binnen.

Nu, op de dag dat dit artikeltje naar de redactie van Sobat gezonden wordt (9 september), had niet minder dan 47% gevolg gegeven aan de oproep van het bestuur deze vragenlijsten zo spoedig mogelijk te retourneren.

Voorwaar geen slecht resultaat. Maar toch doet het bestuur via dit artikeltje nogmaals een beroep op de leden die nog niet reageerden, dit alsnog te doen. Het is een kleine moeite en voor ons allen een goede zaak. Het is toch zeker zo dat, hoe meer inzendingen er zijn, hoe duidelijker het wordt welke behoeften e.d. er bij de leden leven.

Dus, nog niet gereageerd hebbende sobats, nog even invullen en opzenden.

Het bestuur dankt u bij voorbaat voor uw medewerking.

L.C. Zéguers

FLEVOLAND

Secretariaat:
Overgriend 13, 1356 EA Almere,
tel.: 036-5318972.

De laatste bijeenkomst op 7 augustus j.l. werd ondanks de vakantieperiode en het goede weer behoorlijk druk bezocht, "vooral doorgaan sobats"!!!

Na de gebruikelijke opening, welkom en mededelingen werd door de sobats Chris Eijnsink en Jan Frijters, uw voorzitter letterlijk de mond gesmoerd (en dat wil wat zeggen!) Een gezellig praatje van Jan leidde de overhandiging van een oorkonde in, welke de voorzitter luid moest voorlezen. Hierna overhandigde Chris, namens de gehele club, voor het bestuur een prachtige plaquette. Nou daar sta je dan als grote kerel met je waffel vol tanden, totaal overdonderd want niemand van ons had dit verwacht. Wederom een blijk van de fantastische teamgeest bij VOMI "FLEVOLAND", houden zo sobats!

Nadat uw voorzitter van de "schrik" bekwamen was kon hij de beide "deugnieten" van repliek dienen. Helaas voor "Flevoland" gaat Chris Eijnsink emigreren naar Nieuw-Zeeland en, echt niet alleen voor zijn kunstwerken, maar wij zullen hem node missen als mens en een zeer positief lid. Wij wensen Chris en zijn vrouw veel geluk en sterkte bij hun zoon in Nieuw-Zeeland en hij heeft toegezegd lid te blijven!

Niet alleen de plaquette, maar ook een "Insigne" als wandbord kwam van Chris zijn hand, mede met de Sawah-Trapper van Sobat Joling waren dit twee prachtige prijzen voor een aparte verloting, een goed draaiende bingo en de provisie van twee verkochte Indische schilderijen van tante Nan waren met elkaar goed voor een topdag voor onze "minister" van financiën, wat zeer welkom was in verband met ons "eindoffensief" op 12 december a.s. Plm. 4.30 uur mochten wij weer terug blikken op een zeer geslaagde bijeenkomst.

Van de staf van "Kolkzicht" kwam het verzoek om deel te nemen aan een open dag, uiteraard is hier positief op gereageerd en werd op 4 september j.l. "VOMI" gepresenteerd met een stand van plm. 5 meter. De nieuwe VOMI vlaggen, de diverse ter beschikking gestelde Indische attributen en de nodige posters zorgden voor een presentatie, VOMI waardig!

Alhoewel wij helaas geen nieuwe leden konden noteren, werden er wel een paar donaties toegezegd en kon het bestuur, na overleg met de staf van "Kolkzicht", definitieve besluiten nemen ten aanzien van het "eindoffensief". Mede met de positieve reacties op onze stand, kunnen wij ook hier spreken van een geslaagde dag.

Voor de bijeenkomst op 2 oktober stellen

wij ons voor een "OPEN" dag van VOMI "Flevoland" te realiseren zodat familieleden en kennissen (s.v.p. geen kleine kinderen) zich een beeld kunnen vormen over onze periode in Indië, een en ander in samenwerking met filmregisseur Jac. de Wit. Via de provinciale pers en plaatselijke TV willen wij hier bekendheid aan geven. Een bingo en een loterij (inzet een autoradio) zullen voor gezelligheid enkostendekking moeten zorgen.

Wat ons (traditionele) eindoffensief op 12 december a.s. betreft graag het volgende; onze eigen "keukenbrigade" van Tangsi "Kolkzicht" staat garant voor een uitgebreid warm/koud buffet. Wij stellen ons voor dat de dag ongeveer als volgt verloopt, plm. 11.00 uur opening, welkom, koffie-sociëteit; plm. 13.00 uur 1e bingo; plm. 14.00 uur paling op toast, drankje etc.; daarna 2e bingo (bingoprijzen afgestemd op de komende feestdagen); dansje?; dan plm. 16.00 uur aanvang koud/warm buffet met inbegrip van rode of witte wijn, "heerlijk helder Heineken" of wat dies meer zij, in ieder geval moeten de dorstige kelen gezellig gelaafd kunnen worden. Het geheel wordt omlijst met levende muziek, en dat allemaal voor de VOMI prijs van f. 25,- per persoon (excl. bingo en persoonlijke consumpties).

Mochten er sobats zijn van bevriende "onderdelen" die willen deelnemen aan dit festijn bel voor informatie 036-5318972. Hoe meer zielen hoe meer vreugd!!! Tot ziens,

Frits Frantzen

Oorkonde

KEPALA VAN VOMI-FLEVOLAND
DE "MOTOR" VAN ONZE UNIEKE BAND
GESTUUND DOOR EEN UITSTEKEND BESTUUR
NEMEN WIJ U EENS GEDUCHTIG "ONDER VUUR"

WEES NIET TAKUT BESTE HEREN
WIJ SCHIETEN NU MET PEN, DUS GEEN GEWEREN
ALS OUD-STRIJDERS VAN HET VERMEENDE RECHT
LATEN WIJ U, RONDUIT GEZEGD
IN TANGSI-KOLKZICHT IETS AANBIEDEN
HETGEEN BIJ DEZE ZAL, GESCHIEDEN

WIJ SOBATS REIKEN U DEZE OORKONDE AAN
EN LATEN DEZE DOOR EEN PLAQUETTE VERGEZELLEN GAAN
ALDUS:
KEUKENDIEF VAN FLEVOLAND
ZEEPAARDJES VAN ALMERE
VERBONDEN DOOR HET VOMI-VIGNET
IS VOOR HET BESTUUR VAKKUNDIG
IN ELKAAR GEZET

gegeven te Almere
in oris TAMSSI KOLKZICHT
Delapan Augustus 1993

NOORD-BRABANT WEST

Secretariaat:
Cameedijk 1, 4706 EG Roosendaal,
tel.: 01650-60546.

**Nationale Dodenherdenking
Roermond**

Aan de Nationale Dodenherdenking in Roermond werd door 130 van onze leden/partners deelgenomen. 110 personen reisden met het hen toegekend treinkaartje en 20 personen gingen met eigen vervoer.

Volgens de meeste deelnemers was alles beter geregeld dan verleden jaar, vooral de pendelbussen van station naar stadspark v.v. voldeden goed.

In de trein heeft een aantal van onze deelnemers moeten staan vnl. van Eindhoven naar Roermond. Maar er zal altijd wel wat aan te merken blijven bij zo'n massale verplaatsing.

Iedereen was onder de indruk van de toespraak van mevr. H. Spoor-Dijkema. Tijdens deze toespraak was het doodstil, wat niet altijd het geval was tijdens de andere toespraken.

De overvlucht van de straaljagers van de Kon. Luchtmacht in de missing-man-formatie voegde iets nieuws toe aan deze plechtigheid. De meesten van ons konden niets zien van de plechtigheden, maar de geluidsinstallatie was veel beter dan verleden jaar en daardoor beleef je dan toch alles beter.

De verzorging, wat betreft eten en drinken, was goed en ook de toilet-gelegenheden waren aanzienlijk beter. Onze welgemeende dank aan het organisatiecomité.

Het blijft jammer dat er zo weinig van doorkomt in de media.

Wanneer komt er nu eens een echte reportage?

Kopij voor de Sobat

Een van onze leden heeft gehoor gegeven aan ons verzoek iets te schrijven over zijn Indië-tijd. Het eerste schaaft is over de dam. Het verhaal is bij mijn vrouw ingeleverd. Na contact met de schrijver heeft zij het verder verzorgd. Wie volgt?

Naamkaartjes

Leden die nog geen naamkaartje hebben, kunnen telefonisch hierom verzoeken. Het zal dan op een volgende bijeenkomst verstrekt worden.

Bijeenkomst in Zevenbergen

Gisteren (14 september) hadden wij een zeer geslaagde en druk bezochte middag in de zaal Aarts te Zevenbergen.

Onze vriend J. de Wit van de filmdienst toonde ons drie films, waaronder de film over de 2e politonele actie. Tijdens de pauze werden loten verkocht en na de filmvoorstelling nam onze gewaardeerde voorzitter de taak op zich om Vomi-wenskaarten te verkopen ten bate van het sociaal fonds. Het liep gesmeerd en in een

korte tijd had hij er 600 verkocht. Maar ja, hem zou het nog lukken om zakjes lucht te verkopen.

De familie Aarts had weer voor lekkere hapjes gezorgd. Na de loterij was er nog een gezellig samenzijn en zo was de tijd weer omgevlogen.

Overige informatie

Als u dit leest is de bijeenkomst in Breda in zaal Doornbos (op 11 oktober) al achter de rug en kijken wij uit naar de bijeenkomst in Roosendaal in de Wieken op 9 november, aanvang 13.30 uur. Tijdens een gezellig samenzijn zal hier een Indië-quiz gespeeld worden. We hebben dat ooit een keer gedaan en iedereen kon dat wel waarderen. Daarom op verzoek deze herhaling, uiteraard wel met nieuwe vragen.

In de volgende Sobat (december) zal het voorlopige programma van voorjaar 1994 worden vermeld.

P.J.M. Looyen

NOORD-BRABANT OOST

Secretariaat:

De Kraan 60, 5056 EC Berkel-Enschot, tel.: 013-333899.

Door enkele problemen, buiten onze schuld ontstaan, zijn wij eerst op 25 augustus j.l. in staat gesteld onze taak als bestuur aan te vangen.

De overdracht van de administratie en girobescheiden, alsmede de inschrijving in de registers van de Kamer van Koophandel heeft langer geduurd dan was voorzien.

Wij zijn begonnen met het stroomlijnen en aanpassen van onze leden-administratie en dit vergt wat meer tijd dan was voorzien; deze administratie en de werking van nieuwe leden heeft helaas enige maanden vertraging opgelopen.

Ons bestuur verwacht op korte termijn een gesprek te hebben met het bestuur van VOMI-Nederland en daarna zult u wat uitvoeriger ingelicht worden over hetgeen is gepasseerd en hoe al deze kwesties inmiddels zijn opgelost.

Wij vragen dus nog even uw geduld en vertrouwen.

Intussen kunnen wij u het volgende programma aanbieden:

Bijeenkomst in het Protestants Militair Tehuis te Oirschot

Op donderdag 4 november a.s. houden wij een bijeenkomst voor onze leden (u kunt ook bekenden, die mogelijk lid willen worden, meebrengen) in het P.M.T. te Oirschot.

De aanvangstijd is 14.00 uur. Het adres is: Eindhovenensdijk 28 te Oirschot (040-621335) en het tehuis is gelegen tegenover de legerplaats Oirschot. U kunt dit bereiken o.a. per bus vanuit de plaatsen Best, Eindhoven en Tilburg.

BBA lijn 141-142 - Zuid-Ooster lijn 7-8. Wij zullen zorgen voor een interessante

video-voorstelling en wij zullen trachten iemand van de Stichting Dienstverlening Veteranen een korte lezing te laten houden.

Excursie Vliegbasis Eindhoven

Wij zijn er in geslaagd voor onze leden op 2 dagen een excursie te regelen op deze vliegbasis en hier volgen de bijzonderheden daarover:

Plaats: vliegbasis Eindhoven

Datum: 10 en 17 november 1993

Tijd: u wordt om 13.30 uur verwacht in het Voorlichting-, Vergader- en Trainingscentrum (VVTC) van de vliegbasis. Achter het gebouw is voldoende parkeerruimte.

Aantal: Per excursie kunnen maximaal 50 personen deelnemen.

Het programma zal o.a. bestaan uit een lezing, film en het bezichtigen van de vliegbasis en duurt tot ca. 16.00 uur.

U gelieve zich uiterlijk 30 oktober bij onderstaand adres op te geven; toewijzing geschiedt in volgorde van binnenkomst.

U gelieve bij opgave van deelname uw geboortedatum op te geven. Als u met partner komt dan ook graag diens geboortedatum.

Bij toewijzing van uw deelname ontvangt u t.z.t. bericht; als u een postzegel voor antwoord bij uw aanvraag bijsluit zouden wij dat op prijs stellen.

Geef u ook uw voorkeursdatum op; wij zullen daarmee zoveel mogelijk rekening houden.

Wij dienen de deelnemerslijst 1 november in te dienen, dus haast u!

Verdere activiteiten

Het bestuur is in contact met diverse plaatselijke veteranenclubs en wij vragen aan alle secretarissen van deze groeperingen ons uw adres door te geven, zodat ook collectief activiteiten door onze en uw vereniging ontplooid kunnen worden.

Ook zouden wij graag ingelicht worden over zaalmogelijkheden in ons gebied, want wij verkiezen toch om bijeenkomsten zoveel mogelijk te houden in plaatsen die met het openbaar vervoer gemakkelijk te bereiken zijn.

Ook vragen wij u zich beschikbaar te stellen als contactpersoon voor een bepaalde plaats of gebied; dit vergemakkelijkt onze taak en zal tevens de ledenwerving een betere kans van slagen kunnen geven.

Wij rekenen op u!

J. van der Ham

Oud-militairen zoeken eigen ruimte

In Eindhoven zijn de verschillende Veteranen-groeperingen al geruime tijd op zoek naar een sociëteitsruimte naar het voorbeeld van het Royal British Legion, dat in Engeland over meer dan 1300 clubs beschikt.

In een artikel onder bovenstaande titel in het Eindhovens Dagblad van 7 september j.l. klaagt de daarvoor ingestelde Werkgroep over de geringe medewerking van de gemeente, doch de betreffende wethouder is zich van geen kwaad bewust.

Zijn "tips" schijnen tot op heden geen resultaat te hebben opgeleverd.

Hij zegt wel: "De heren zijn welkom en we gaan de mogelijkheden bekijken". De gemeente is thans dan ook aan het inventariseren en dat zal hoopvol tot succes leiden.

Het minst slechte alternatief tot nu toe was de "Witte Dame". Doch als dit gebouw haar nieuwe bestemming krijgt, zijn we wel twee jaar verder.

Ons bestuur staat in contact met de Werkgroep.

Als dit project slaagt, is het een bewijs dat de Veteranen door samenwerking sterker staan.

W. van Rooij, voorzitter

ZEELAND

Secretariaat:

Veldzichtweg 4, 4456 RN Lewedorp, tel.: 01196-12391.

De aanvraag Veteranen-pas is toch door velen gebruik gemaakt.

Het bestuur had met de verificatie nog een hele klus.

Het 250ste zeeuwse lid dhr. Andela te Middelburg werd thuis verrast met een kleine attentie als herinnering door een 4 tal bestuursleden.

Op 27 augustus j.l. overleed ons trouwe lid dhr. A.E. van Pamelan uit Sluis, vele V.O.M.I. leden waren aanwezig en begeleiden de overledene naar zijn laatste rustplaats.

Militaire Eretekens voor oud-oorlogsvrijwilligers

De oud-oorlogsvrijwilligers P. de Winter uit Goes, G.H. Goedhart en W. Eleveld, beiden uit Terneuzen en J.R. Biesbroeck uit Hulst werden vrijdag 3 september j.l. onderscheiden met het Mobilisatie-Oorlogskruis.

De Oud-militairen werd de onderscheiding toegekend wegens hun verdiensten als vrijwilliger tijdens de tweede wereldoorlog en de strijd in het voormalig Nederlands-Indië.

Dhr. B.J. Meijer uit Terneuzen ontving het "Ereteken voor Orde en Vrede" met de drie bijbehorende gespen '47 '48 '49. De oorlogsveteranen kregen de versierselen opgespeld door de Brigade commandant Kapl. J. de Maat van de Koninklijke Marechaussee te Terneuzen, in de kantine van de kazerne in de Scheldestad.

Dit gebeurde op speciaal verzoek van de gedecoreerden, die het op prijs stelden om de onderscheiding uit handen van een Militair commandant te ontvangen.

Roermond 7 september j.l. ligt weer achter ons. Bij deze sfeervolle herdenking voelden wij ons massaal blijvend verbonden met hen die achterbleven op de Erevelden in voormalig Nederlands-Indië en denken hen met Ere.

Eind november, de juiste datum is nog niet bekend, word er een samenkomst gehouden in de Marine-kazerne te Vlis-

singen. U krijgt persoonlijk bericht hierover. De organisatie is nog niet geheel rond.

J. Kloet

ZUID-HOLLAND-ZUID

Secretariaat:

Zwaluwenburg 28, 3328 CP Dordrecht,
tel.: 078-178369.

Aktiviteiten in 1993/1994

Voor het seizoen 1993/1994 zijn een aantal activiteiten gepland bestaande uit 3 filmmiddagen, tevens bedoeld als ledenwervings-bijeenkomsten. Bovendien 6 middagen, verdeeld over de regio, om gezellig bijeen te zijn, onderling te praten en tussendoor een bingo te spelen waarvan natuurlijk wat prijsjes verbonden zijn. Vanzelfsprekend wordt er begin januari 1994 een Nieuwjaars-receptie gehouden en in april de Algemene Ledenvergadering. Voorzover reeds zaken werden gereserveerd geven we de data en plaatsen in onderstaande agenda door:

Agenda 1993/1994

Filmmiddagen/ledenwervings-bijeenkomsten

Dinsdag 19 oktober '93 - Gorinchem, Nieuwstad 1, De Nieuwe Kolfbaan
Woensdag 23 februari '94 - Vlaardingen, lokatie nog niet bekend
Woensdag 9 maart '94 - Stolwijk, Jan Steenlaan 16, Stolp Partycentrum

Bingo-middagen

Woensdag 6 oktober '93 - Spijkenisse, Lenteakker 5, Wijkcentrum "De Akkers"
Woensdag 3 november '93 - Rotterdam (Ommoord), Stresemannplaats 8, Wijkgebouw "Romeijnshof"
Woensdag 24 november '93 - Rotterdam-Zuid, Slinge 303, Wijkgebouw "De Larenkamp"
Dinsdag 14 december '93 - Dirksland, Beatrixlaan 31, Verenigingsgebouw "De Schakel"
Woensdag 2 februari '94 - Ridderkerk, Kievitsweg 107, Dansschool en Partycentrum J. v.d. Graaf
Laatste week maart (datum nog niet bekend) - Gouda, Groen van Prinsterersingel 44, Prins Willem Alexanderkazerne

Nieuwjaarsreceptie

Woensdag 5 januari '94 - Rotterdam-Zuid, Strevelsweg 760, Partycentrum "Rustburcht"

Algemene Ledenvergadering

Dinsdag 19 april 1994 - lokatie nog niet bekend

Voor alle bijeenkomsten geldt:

Zaal open 13.30 uur,
aanvang 14.00 uur.

Uitreiking Draaginsigne Gewonden

In de regio VOMI Zuid-Holland werd in de afgelopen zomermaanden het Draaginsigne Gewonden uitgereikt aan: H. Groenendijk te Rotterdam op 3 juni, I. Verroen te Rotterdam op 27 juli, A.A. Holleman te Heukelum op 1 september, J.G. van der Vlies en G. Legermaat beiden te Gorinchem op 8 september. Bij deze uitreikingen waren bestuursleden van Zuid-Holland-Zuid aanwezig. Het bestuur is verheugd dat de genoemde sobats het Draaginsigne Gewonden na zoveel jaren alsnog hebben ontvangen en dat hen daarmee erkenning ten deel is gevallen.

Excursie Vught en Hedel op 15 september

Bij ons vertrek vroeg in de ochtend regende het nog, doch kort na het vertrek werd het een door zon overgoten nazomerse dag. In totaal waren 215 deelnemers (sters) die dag te gast bij de Genie te Vught. Daar is het enige in Nederland gevestigde Opleidingscentrum en een onderdeel hiervan is ook de Bruggen- en Wegenschool te Hedel. 2 Van de 4 bussen gingen direct naar Hedel en de 2 overige naar Vught en na de middag in omgekeerde volgorde. De groep in Vught kregen demonstraties van de Machinistenscholen waarbij één zeer spectaculaire, n.l. het vanaf een speciaal uitgeruste tank het als het ware lanceren van twee op elkaar gelegen brugdelen, die als luciferhoutjes uitgeschoven werden en in no-time een oeververbinding vormden waarover materiaal met een gewicht tot 60 ton kon rijden. In de uiterste stand uitgeschoven bleven 2 brugdelen met een gewicht van meer dan tien ton in de lucht hangen alsof het ballonnetjes waren om daarna precies op de juiste plaats te zakken en hopla klaar was het. Verder volgden nog enige demonstraties op open terrein met zeer speciale hefkransen en het leggen van een opgerolde stalen mat in een sloot waar dan met groot gemak een tank van 40 ton gewicht overheen "sprong" en deze hindernis zonder een centje pijn nam. Als afsluiting in Vught bezochten we de Historische Genieverzameling die ondergebracht is in de barak die tijdens 1940-1945 ingericht was als keuken van het toenmalige concentratiekamp Vught. Een unieke collectie is hierbij bijeengebracht van het onderdeel Genie dat kan bogen op een traditie van 350 jaren.

Tussen de bedrijven door kwamen beide groepen omstreeks 12.30 uur bijeen in de Frederik Hendrikkazerne om daar gezamenlijk de nasmaaltijd te gebruiken. Deze smaakte, met een biertje erbij, voortreffelijk. Het verdere programma werd daarna in omgekeerde volgorde afgewerkt. In Hedel gingen we met een ponton de rivier op en zagen we hoe vanaf de oever uit speciale opleggers vaartuigen en pontondelen in het water gelost werden. Spectaculair hierbij was om te zien hoe de pontondelen direct op het wateroppervlakte uit elkaar klapt zodat de zijden

met het hoofddeel één brugdeel vormde dat door het vaartuig direct naar zijn plaats werd gebracht en achter elkaar gelegd een snelle verbinding ontstond. Ook werd op een terrein een demonstratie gegeven waarbij een speciaal hiervoor uitgerust voertuig, stalen bodemmatten (kamerbreed) legde om de bodem te verstevigen zodat tanks tot 50 ton hierover kunnen rijden. Als afsluiting in Hedel zagen we een duikersploeg aan het werk en kregen we tekst en uitleg omtrent de speciale uitrusting. Om de afstanden tussen de diverse demonstraties te overbruggen waren 4-tonners ingeschakeld. Hilariteit hierbij veroorzaakte een shovell die met zijn vorkachtige schep de dames in- en uitlaadde.

De gehele dag werden we begeleid door de Kapitein Van Bergen, Commandant van het Opleidingscentrum en tevens onze gastheer. Samen met zijn dagelijkse medewerkers beleefden we een interessante dag en alles bleek door hen tot in de puntjes verzorgd. Onze grote waardering kwam aan het eind van de middag tot uiting bij het uitreiken van VOMI-dassen hetgeen vergezeld ging van een spontaan applaus.

Na nog enige tijd gezellig bijeen, was het omstreeks 17.00 uur weer zover om naar huis terug te keren. Bij het vertrek werd iedereen nog voorzien van een belegd broodje en een krentenbol waaruit eens te meer de goede zorgen van onze gastheer bleek.

Vanaf het moment van de ontvangst met koffie en cake tot aan het vertrek kregen wij het gevoel de dag doorgebracht te hebben bij een onderdeel en vooral bij mensen die het niets teveel was om het ons, Indië-veteranen, naar de zin te maken. Je had het gevoel thuis te zijn bij de Genie, die in onze Indië-periode veel baanbrekend werk heeft verricht.

Naast het schitterende weer was het een schaduw te moeten horen dat in het kader van de restrictivering van het Nederlandse leger en de aangekondigde bezuinigingen ook de Genie te Vught en Hedel zeer aanzienlijke offers moet brengen. Met enige ervaring als Oud-Militaire Indiëgangers vinden wij het met de betrokkenen triest dat de personeelsbezetting van het Genie Opleidingscentrum te Vught en Hedel, de enige bestaande in zijn soort in Nederland, binnenkort tot 190 man zal worden teruggebracht. Daarmee zal van een traditie van 350 jaren veel aan kennis in de komende decennia verloren gaan.

H.C. Clasquin

WIM'S MILITARIA'S

BOEK/FOTO/MILITARIA

INFO:
POSTBUS 6129
3002 AC ROTTERDAM
TEL. 010 - 437 89 63

UTRECHT/T GOOI

Secretariaat:

Chico Mendesstraat 67, 3573 AW
Utrecht, tel.: 030-716895.

De zomer is alweer voorbij. Mijn verhuizing naar Voordorp in Utrecht is nagevoel ook achter de rug. Het wel en wee van onze vereniging heeft u in het vorige nummer moeten missen. Het bestuur heeft toch niet stilgezeten en heeft met de Commandant van de Kromhoutkazerne weer een afspraak kunnen maken voor een bijeenkomst en wel op 6 november a.s. Hierover krijgt u nog een schrijven thuis gestuurd. Ook zijn we bezig om het volgend jaar een nieuwjaarsbijeenkomst te organiseren. Hiervoor hebben we een optie voor een daarvoor geschikte ruimte in het Markuscentrum in de Wijk Hooggraven op 7 januari 1994. 't Is wel erg vroeg om over een nieuwjaarsreceptie te schrijven maar als je er niet vroeg bij bent grijpen we er naast.

Roermond is ook achter de rug en als ik de geluiden daarover om me heen aanhoor en ook mijn eigen mening daaraan toevoeg, was het een enorme verbetering in tegenstelling tot het vorig jaar.

De toespraken van mevrouw Spoor-Dijkema en P. Huyskens heeft veel goed gedaan en er zijn al vele telefoontjes binnen gekomen met de vraag naar de tekst van deze toespraken. Misschien staan ze wel in de "Sobat" nr. 31.

Totaal zijn er 128 personen van onze vereniging met het vrij vervoersbewijs naar Roermond geweest.

250 Aanvragen voor de veteranenpas. Alleen al van onze vereniging met ruim 300 leden. Verder heb ik niets meer te melden en hoop ik u op 6 november in de Kromhout te ontmoeten.

A.J.B Martens

V.O.M.I.

Nu is het tijd om Uw kerst- en nieuwjaarskaarten te bestellen bij het Fonds Sociale Zorg of bij Uw penningmeester! Nee, er staat geen besneeuwd landschap, geen kerstster en ook geen kerststalletje op afgebeeld. Wel het logo van Uw vereniging en Uw Koninklijke Onderscheiding, het ERETEKEN VOOR ORDE EN VREDE en daar kan en mag U gerust trots op zijn. De kaarten geven ook meer naamsbekendheid aan onze vereniging; dus waarom ook niet naar Uw familie en vrienden gestuurd?

V.B.

IN MEMORIAM

In gepaste stilte en met grote eerbied brengen wij een laatste Ere-salut aan:

T.D. Doedens	Zeist
L. van den Akker	Den Hoorn
W. van Huygevoort	Zundert
L. de Boer	Den Bommel
A.E. van Pamelan	Sluis
J. Exoo	Franeke
M. Drijver	Lecuwarden
L.H. Rienderhoff	Wijk aan Zee
J.D. Schenk	Nibbixwoud
F.J.A. de Rijk	's Hertogenbosch
P.A.N. Verbaak	Roosendaal
J.C. Versluis	Werkendam
K. Koot	Heiloo
Th.J.C. de Jong	Helmond
D. van Dee	Breda
A. Plas	Lunteren
J. Kouwijzer	Rotterdam

Moge ons aller oprecht medeloven en de warmte en liefde van Uw naasten U de kracht en de moed geven dit verlies te dragen.

V.B.

Op meerdere manieren heb ik de afgelopen jaren geprobeerd om een "brigade praatpalen" van de grond te krijgen. Nu mevrouw Spoor in haar toespraak op 7 september j.l. te Roermond ook over de groep van echtgenoten en weduwen van oud-Indiëgangers heeft gesproken, probeer ik het graag nog eens een keer.

Het gaat om de opvang en begeleiding van de weduwen en/of de echtgenoten van minder stabiele oud dienstmakers. Het is altijd vanzelfsprekend om te vragen: "Kees, jongen, hoe gaat het?" Waarom moet het dan zo moeilijk zijn om ook eens te vragen: "Nel, meid, hoe is het en kan je het nog wel aan?" Ga eens bij haar langs om een praatje te maken of vraag haar eens op de koffie. Zij hoort er echt ook bij en zij vormt met ons een grote VOMI-familie.

Dames (of heren), als U er iets voor voelt om onze brigade te komen versterken en U denkt het aan te kunnen, stuur mij eens een kaartje met Uw naam en adres. Hebt u ideeën hierover, laat mij het dan weten.

Alvast bedankt.

Sociale Commissie VOMI-Nederland

p/a Van Nijenrodestraat 117

2597 RL 's Gravenhage

Tel. 070-3280158.

V.B.

Gesproken Sobat?

Wij hebben een goed blad "Sobat" met geschreven artikelen en nieuws. De vraag naar een "gesproken Sobat" komt steeds meer naar voren bij slechtzienden. Om te kunnen beoordelen of het verantwoord is alles op cassette-bandjes te laten inspreken, wil ik graag weten wie daar gebruik van zou willen maken.

Laat een kaartje met Uw naam en adres sturen naar:

Sociale Commissie VOMI-Nederland

p/a Van Nijenrodestraat 117, 2597 RL

's Gravenhage, tel. 070-3280158.

V.B.

Kopij inleveren

Decembernummer: 10 november

1994

Februarnummer: 12 januari

Aprilnummer: 9 maart

Juninummer: 11 mei

Augustusnummer: 13 juli

OORLOGSGRAVENSTICHTING

BESCHERMVROUWE H.M. DE KONINGIN
ERE-VOORZITTER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Het aantal bloemleggingen in het Verre Oosten nam opmerkelijk toe.

Bloemlegging en graffoto's (Verre Oosten)

Door tussenkomst van de Oorlogsgravenstichting is het mogelijk om bij graven van Nederlandse oorlogsofficiërs in het Verre Oosten bloemen te plaatsen. Een annonce over deze mogelijkheid werd geplaatst in een aantal uitgaven o.a. van oud-strijders- en reüniverenigingen, in verband met het feit dat het 50 jaar geleden was dat ons Koninkrijk in de oorlog werd betrokken en de bevrijding 45 jaar geleden.

Hierdoor nam het aantal bloemleggingen ten opzichte van 1989 opmerkelijk toe.

In Indonesië bedroeg het uitgevoerde aantal opdrachten 1439 inclusief 33 kransleggingen namens diverse verenigingen en comités. (In 1989 bedroegen deze aantallen 926 resp. 27). Op verzoek van nabestaanden werden 936 graffoto's verstrekt (450 in 1989).

Op de Erevelden in Thailand werden 226 bloemstukjes geplaatst, inclusief 2 kransen (in 1989 bedroeg dit aantal 144).

In Hong Kong werden 2 bloemleggingen uitgevoerd.

De kosten van een bloemlegging in Indonesië bedragen f 7,50, met foto f 10,-. Tevens is het nu mogelijk voor de Erevelden in Indonesië kleine kransen te bestellen voor plaatsing bij de individuele graven; kosten -16,- inclusief foto. Grote kransen van f 30,- tot f 50,- zijn bedoeld voor kranslegging bij de monumenten, door comités en verenigingen.

Voor Thailand kunnen uitsluitend eenvoudige bloemstukjes worden besteld. De kosten bedragen f 10,- inclusief een kleine foto.

Bestellingen dienen uiterlijk 8 weken voor de gewenste uitvoeringsdatum in ons bezit te zijn.

De eenvoudigste wijze van bestellen is per giro, onder vermelding van: naam overledene, het Ereveld en de gewenste datum.

Voor Hong Kong, Singapore, Ambon en Birma gelden aparte voorwaarden waarover desgewenst nadere inlichtingen gerne worden verstrekt.

Wat Birma betreft moet rekening gehouden worden met grote vertraging en zelfs met een tijdelijke onuitvoerbaarheid van opdrachten.

Kleurenfoto's van Erevelden

Overzichtsfoto's van Erevelden in Europa en het Verre Oosten kunnen per giro of telefonisch worden besteld. De prijs voor een foto in het formaat van 18 x 24 cm. bedraagt f 15,- inclusief porto.

Wie nadere inlichtingen wenst kan zich richten tot de

OORLOGSGRAVENSTICHTING

Bankplein 5

Postbus 65981 - 2508 CR 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 3541300 - Giro 401.000

Stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962

Mauritslaan 1 - 6074 AS Melick

Fondsenverwerving standbeeld Generaal Spoor

Zilveren legpenning Nationaal Indië-monument 1945-1962

De Stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962 wil bij het herdenkingscomplex in het Roermondse stadspark Hatterm een paviljoen bouwen dat aan de 30.000 bezoekers per jaar allerhande voorzieningen kan bieden. Dat paviljoen zal de naam "Generaal Spoor-paviljoen" gaan dragen.

Bij het paviljoen zal een standbeeld van Generaal Spoor, de legendarische voormalige legiercommandant in de vroegere overzeese rijksoverheid, worden neergezet. Onder andere ook om de fondsen voor het laten maken van dat standbeeld bijeen te krijgen is een zilveren legpenning van de Stichting Nationaal Indië-monument aangemaakt. Die wordt door de stichting voor f 100,- per stuk aan de man gebracht. In die prijs is een bijdrage voor het Generaal Spoor-standbeeld begrepen en een bedrag voor de instandhouding van het Nationaal Indië-monument 1945-1962.

Bij het Nationaal Indië-monument 1945-1962 worden ongeveer 5900 militairen van het koninkrijk herdacht die tussen 1945 en 1962 in het toenmalige Nederlands Oost-Indië en op Nieuw-Guinea van het vaderland bij krijgsverrichtingen het leven verloren. Tot het complex behoren een obelisk met fontein- en trappenstelsel, een aantal erestafels waarop 112 onderdelen van de vroegere krijgsmacht al een eigen herdenkingsplaquette hebben neergelegd en 18 grote roestvrij stalen zuilen waarin de namen van de ongeveer 5900 gesneuvelde militairen zijn gegraveerd. De jaarlijkse Nationale Dodenherdenking werd op 7 september 1992 door 12.000 mensen bijgewoond.

De penning wordt door atelier RE-Diamant in Roermond vervaardigd in gietwerk van het 'eerste' zilvergehalte (925/1000). Dat zilvergehalte wordt gegarandeerd door een rijkskeurmerk van de Waarborg. De penning heeft een diameter van 35 mm en een gewicht van ± 19 gram.

De voorzijde van de penning draagt de symbolen uit de top van de obelisk met het randschrift: 'Nationaal Indië-monument 1945-1962'. De keerzijde draagt het opschrift: 'Palmarum Qui Meruit Ferat' (de erepalm is voor hen die hem verdiend hebben). Dat is het opschrift dat ook op een paneel bij het Roermondse monument is aangebracht.

De legpenning kan worden besteld bij de Stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962, Mauritslaan 1, 6074 AS Melick. De betaling kan geschieden door insluiting van een girocheque of girobetaalkaart van f 100,- over te maken op rekening 17.41.74.039 van de Rabobank Roermond of op rekening 13.41.74 van de Postbank.